

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)

Кафедра економічної кібернетики
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: **Моделювання впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків на діяльність банку та визначення рейтингової позиції у банківському секторі (на прикладі ТВБВ №10019/07 філії - Тернопільського обласного управління АТ "Державний ощадний банк України")**

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи ПКМ-61
спеціальності 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Сюрпіта С.Я.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник Гарматій Н.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль Берестецька О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри Дмитрів Д.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент Співак С.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль
2021

АНОТАЦІЯ

Сюріпта Софія «Моделювання впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків на діяльність банку, та визначення рейтингової позиції у банківському сектору(на прикладі ТББВ №10019/07 філії - Тернопільського обласного управління АТ «Державний ощадний банк України». Рукопис 2021 рік.

Дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр напряму підготовки 051 «Економіка» - Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.- Тернопіль.2021.

Випускну роботу виконано на 78 аркушах, містить 29 рисунків, 21 таблиць, додатки на 6 сторінках.

Об'єкт дослідження – фінансово-економічна діяльність АТ Ощадбанку

Предмет дослідження - дослідження підвищення динаміки фінансово-економічних показників досліджуваного банку, через застосування інструментарій кластерного аналізу, для визначення рейтингу у загальній банківській системі національної економіки.

Методи дослідження – систематизація наукових статей та літератури, для узагальнення інформації досліджуваної тематики; методи фінансово-економічного аналізу діяльності АТ Ощадбанк, для моніторингу на подальшу перспективу; економіко-математичні методи на основі статистичного аналізу, для визначення міри впливу показників; застосування методики кластерного аналізу для визначення рейтингу банків у загальній системі надання банківських послуг; методи узагальнення інформацію для побудови висновків магістерських досліджень.

В першому розділі проведено дослідження наукових інноваційних методів та методик для імплементації кластерного аналізу у банківській діяльності національної економіки, та досліджено можливість застосування економіко-математичного моделювання для визначення кореляційно-регресійного зв'язку між фінансовими показниками АТ «Ощадбанку». У другому розділі із використанням фінансово-економічного аналізу проведено аналіз основних фінансових показників державного банку, для виявлення слабких та сильних

сторін діяльності. У третьому розділі із застосуванням економіко-математичних методів досліджено рейтингове місце АТ Ощадбанку та встановлено, що має місце стан олігополії на ринку надання банківських послуг України, та Ощадбанк входить у трійку найкращих національних банків.

Ключові слова: олігополістичний стан ринку надання банківських послуг, кластеризація банківських структур; фінансово-економічна звітність банку; статистичний аналіз на основі регресійного аналізу.

SUMMARY

Surpita Sofia Modeling of internal and external risks impact on the bank activity and the rating position determination in the banking sector(№10019/07 branch of Ternopil regional administration JSC «State Saving Bank of Ukraine». Manuscript 2021.

Research to obtain the educational and qualification level of master of training 051 "Economics" - Ternopil National Technical University named after Ivan Pulyuy.- Ternopil.2021.

The final work is made on 78 sheets, contains 29 figures, 21 tables, appendices on 6 pages.

The object of research is the financial and economic activity of Ternopil regional administration JSC «State Saving Bank of Ukraine». The subject of the study is a study of increasing the dynamics of financial and economic indicators of the studied bank, through the use of cluster analysis tools to determine the rating in the overall banking system of the national economy.

Research methods - systematization of scientific articles and literature, to summarize information on the subject; methods of financial and economic analysis of the activities of JSC Oschadbank, for monitoring in the future; economic and mathematical methods based on statistical analysis to determine the extent of the impact of indicators; application of cluster analysis methods to determine the rating of banks in the general system of banking services; methods of generalizing information for drawing conclusions of master's researches.

The first section examines scientific innovative methods and techniques for the implementation of cluster analysis in the banking economy of the national economy, and explores the possibility of applying economic and mathematical modeling to determine the correlation between the financial performance of Oschadbank. In the second section, using financial and economic analysis, an analysis of the main financial indicators of the state bank, to identify weaknesses and strengths. In the third section with the use of economic and mathematical methods the rating place of Oschadbank

JSC is investigated and it is established that there is a state of oligopoly in the market of banking services of Ukraine, and Oschadbank is one of the three best national banks.

Key words: oligopolistic state of the banking services market, cluster analysis; conceptual model; financial and economic activity of the bank; correlation-regression analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ	12
1.1. Наукові дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків на діяльність банків України.	12
1.2. Теоретичні та наукові підходи до вивчення кластерної оцінки банківської діяльності національної економіки.	17
АНАЛІТИКО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ	26
2.1 Аналіз фінансово-економічної діяльності АТ Ощадбанку.....	26
2.2. SWOT аналіз 2018-2020 років сильні слабкі сторони банку.....	35
ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ	42
3.1 Моделювання рейтингової оцінки діяльності АТ Ощадбанку в умовах конкуренції на ринку надання банківських послуг.....	42
3.2 Техніко-економічне обґрунтування пропозиції по вдосконаленню фінансово-економічної діяльності АТ Ощадбанку.....	68
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	71
4.1. Стан охорони праці та безпеки у банківській установі.....	71
4.2 Управління життєбезпекою у АТ Ощадбанк.....	73
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	83

ВСТУП

У зв'язку із останніми тенденціями у світовій, європейській та національній економіці, із врахуванням зовнішніх загроз, в тому числі і пандемію Covid-19, на нашу думку, доцільно досліджувати можливості сучасних об'єднань провідних компаній, підприємств та в тому числі і банків у кластери, з метою обміну напрацювань у відповідній галузі, інноваційних технологій та цифрових впроваджень найсучасніших новин інтернет-банкінгу у провідних банків як Європи так і національної банківської системи. Також узагальнення наукових досліджень у можливості імплементації та розширення можливостей новостворених кластерних об'єднань. У національній банківській системі має місце цікава ситуація, коли державні банки лідирують у кількості клієнтів як фізичних так і юридичних, які обслуговуються, тому державному регулятору НБУ на нашу думку є можливість кращого регулювання та моніторингу.

Актуальним у проведених дослідженнях є впровадження вже існуючих наукових теорій, щодо удосконалення та підсилення сильних сторін у діяльності національних банків, так і моніторингу комерційних банків, щодо стабільної діяльності у галузі надання банківських послуг, та зменшення ризику неліквідності, спричиненою як зовнішніми ризиками: світовою економічною та енергетичною кризою, пандеміями, та зниження спожитих доходів.

АТ Ощадбанк, зараз є один із потужних банківських установ національної економіки, який має можливості просування всіх державних програм щодо нових форм фінансування та кредитування: наприклад, доступні кредити підприємцям, «тепло кредити» для оновлення енергетичного потенціалу споживачів, все це підсилює роль державного банку на ринку надання кредитних та депозитних послуг, та підсилює загалом діяльність національної банківської системи, що на нашу думку стабілізує всю національну економіку, та стимулює діяльності інших галузей економіки.

Актуальність теми дослідження полягає у визначенні рейтингового місця одного із найбільших державних банків України, для регулювання ринку надання банківських послуг, та встановлення ринкових цін на кредитні та депозитні ресурси, для стимулювання підприємницької та інших видів діяльності як в Тернопільському регіоні, так у в масштабах національної економіки.

Мета і завдання дослідження. У нашій роботі на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, ми намагалися узагальнити вже існуючі наукові напрацювання у дослідженні визначенні рейтингів у банківській діяльності національної економіки, та стан, що склався на ринку кредитних та депозитних ресурсів провідних банків. Тому необхідно вирішити такі основні завдання:

- Узагальнити наукові досліджування, щодо методів та моделей удосконалення існуючих структур на ринку надання банківських послуг;
- провести аналіз фінансово- діяльності провідного державного банку АТ Ощадбанк
- здійснити наліз ситуації на ринку надання банківських послуг провідними структурами через економіко-математичне моделювання, в тому числі і застосовуючи статистичні методи моделювання на основі кореляційно-регресійного аналізу.
- Дослідити фінансові параметри, які мають кореляційний вплив, для підвищення загалом макроекономічних показників України, таких як номінальний ВВП; ВВП на душу населення; середньомісячна заробітні плата в регіоні. .

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність АТ Ощадбанку.

Предметом дослідження фінансові показники як загалом провідних банків України, так і чинники державного банку Ощадбанк, для визначення регулятивної політики та ринкової ситуації у банківській сфері України.

Методи дослідження. У своїй кваліфікаційні роботі на здобуття рівня магістр, ми застосували наступні методи : методу узальнення та систематизації

праць вітчизняних та зарубіжних науковців по даній тематиці, фінансового та бухгалтерського аналізу для вивчення позитивної та негативної динаміки показників основної діяльності банку; економіко-математичні методи для здійснення моделювання кореляційного впливу фінансових показників державного банку АТ Ощадбанк на макроекономічні показники та національної економіки.

При розв'язанні конкретних задач дослідження використовувались такі основні методи : *аналізу та синтезу* (аналізу наукових праць по досліджуваній тематиці, та збір даних що стосуються фінансового стану банківського сектору економіки); *економіко-фінансового аналізу* для дослідження динаміки фінансових показників; інструментарій економіко-математичного аналізу, для дослідження міри впливу для вибраних показників банку та номінального ВВП України; методи узагальнення та проведення висновків наукового дослідження.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних та зарубіжних учених, офіційні зарубіжні та вітчизняні джерела, матеріали наукових конференцій, офіційний сайт АТ Ощадбанку, результати власних спостережень та розрахунків, експертні дані фахівців.

Наукова новизна отриманих результатів. Полягає в дослідженні діяльності фінансово-економічного сектору банківської діяльності з метою вдосконалення існуючих структур надання банківських послуг через кластеризацію певних категорій банків з метою підсилення інвестиційно-інноваційної діяльності та впровадження нових технологій цифровізації процесів основної діяльності банків.

Вперше:

Здійснено кластерний аналіз діяльності банківського сектору національної економіки, та визначено провідну роль державного банку АТ Ощадбанк.

Удосконалено:

Інструментарій кредиторської політики державного банку Ощадбанк, через імплементацію нових програм по енергозбереженні, які можуть бути профінансовані із Європейських банківських інституцій..

Публікації: «МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ІНСТРУМЕНТАРІЄМ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ». стаття у фахове видання «Актуальні проблеми економіки». Гарматій Н.М., Волобуєва Ю.Б., Гарматій С.В., Сюрпіта С. Тернопіль. ТНТУ ім.І.Пулюя.2021р.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, викладених на 79 сторінках, переліку використаних джерел із 38 джерел, 3 додатків на 8 сторінках. Робота містить 26 таблиць та 19 рисунків.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Наукові дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх ризиків на діяльність банків України

Звичайно, що функціонування банківської системи кожної країни, національного сектору в тому числі є вагомим фактором як стабілізації, так і дестабілізації розвитку економіки.

Можна навіть стверджувати, що банківський сектор є напевне найбільш чутливим до впливу зовнішніх та внутрішніх чинників. Останні зовнішні впливи пандемії Covid-19 є тому наочне представлення. Але перш за все ми розглянемо внутрішні ризики діяльності. Наукові дослідження в цьому напрямку ведуться уже з тих пір, коли почала діяти грошова система і відповідно управління фінансовими потоками через діяльність банківських структур.

Розглянемо Положення основного моніторингового органу управління банківською системою, щодо управління і врахування можливих ризиків у своїй діяльності.

Систематизація кваліфікація можливих ризиків діяльності банківських систем національної економіки представимо на рисунку 1.1.

Кваліфікувати та розпізнавати можливі види ризиків, як внутрішньої діяльності банку, так і зовнішньої дуже важливо, оскільки, банківські установи перші реагують на всі зміни, які відбуваються як в національній економіці, так і в світовій та європейських економіках, тому на гашу думку так ваєлив ідентифікувати всі можливі ризики діяльності.

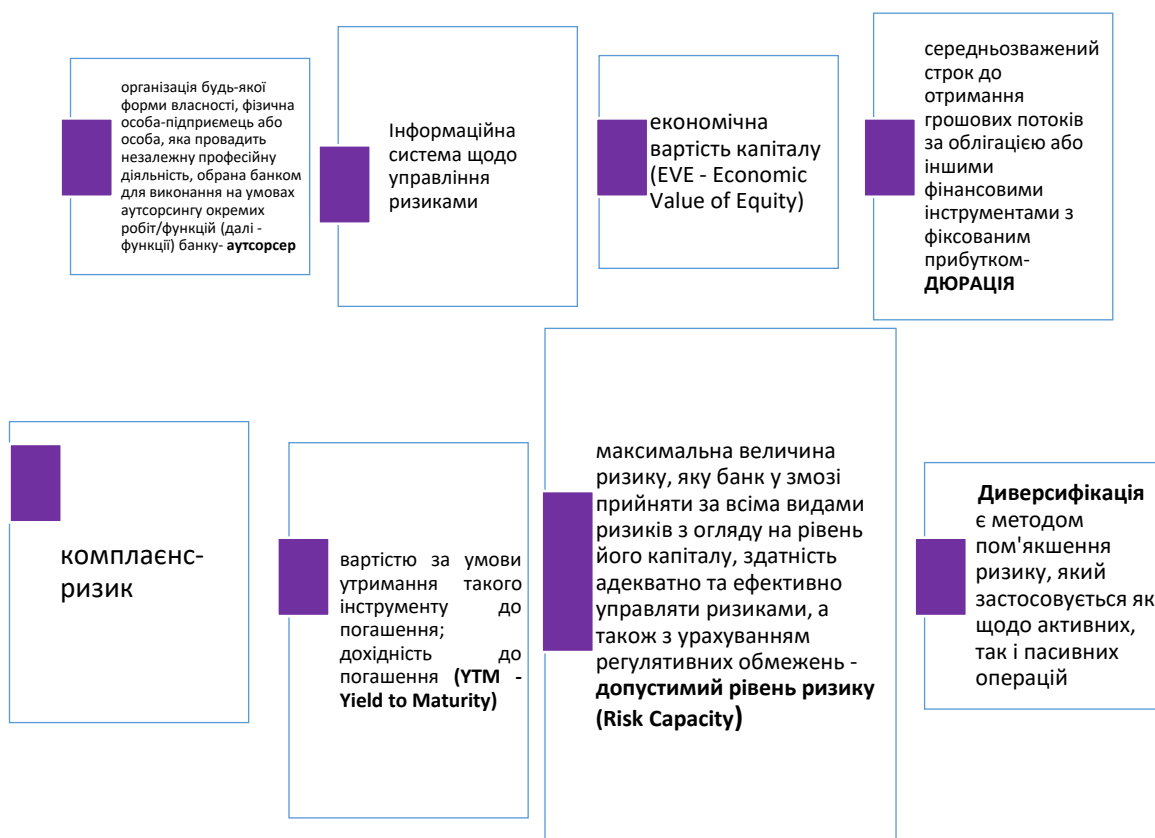

Рис.1.1 Систематизація та ідентифікації можливих ризиків діяльності банківської установи.

Врахування вище перелічених ризиків на нашу думку є доцільно, для стабільної роботи банківських установ, як державної форми власності так і комерційних структур.

На рисунку структуруємо види ризиків, які можливі при операціях з цінними паперами(ЦП).

Моніторинг управління портфелем цінних паперів як один із можливих способів диверсифікації діяльності ризиків, з виявленням найбільш слабких та вразливих цінних паперів, із ступенем найбільшого ризику, для постійного моніторингу, та врахування кореляційного впливу ризикових цінних паперів на інші в загальному портфелі банківської установи, мова іде як про депозитний портфель так і кредитний.

На рисунку 1.2., проведемо візуалізацію величин, що оцінюють можливі ризикові операції із цінними паперами банку національної економіки.

Рис.1.2 Структурування можливих видів ризику при наданні банківських послуг.

Ми систематизували основні можливі види ризиків у діяльності банківських структур, та наукове трактування вказаних величин, згідно нормативних документів НБУ. Врахування даних компетенції унеможливить банкрутство або збиткову діяльність банків, що загалом підсилить фінансову стабільність системи загалом, оскільки діяльність фінансових структур, завжди є індикатором на внутрішні та зовнішні загрози.

Розглянемо систему управління ризиками банків:

- ефективність;
- своєчасність;
- структурованість;
- розмежування обов'язків;
- усебічність та комплексність;
- пропорційність;
- конфіденційність.

Звичайно що система управління, якщо враховувати всі ризики діяльності, може перелічувати набагато більше компонентів, але на нашу думку ми пропонуємо детальніше розглянути позиції управління ризиками на рисунку 1.3

Рис.1.3 Структурування чинників системи управління ризиками.

Виходячи з наведеної інформації, вказана система повинна передбачати такі фактори:

- кожна банківська установа, відповідно до масштабу та форми направлення та спеціалізації діяльності(кредитування агросервісних корпорації, малий бізнес; виробничі підприємства) повинна систематизувати наявні ризики, як зовнішні так і внутрішні;
- управління ризиками діяльності банківських установ повинен бути синхронним із чинними документами НБУ України ;

- повинна бути розроблена, та доведена до структурних підрозділів документація, яка ідентифікує ризики діяльності конкретної структури чи підрозділу, щоб персонал розумів, та робив відповідні дії;
- при можливості застосовувати відповідні інформаційні системи, які зможуть по певних індикаторах розпізнавати можливі загрози, та повідомляти у зручному інтерфейсі про це.

Враховуючи у своїй діяльності вказанні чинники, банківська структури унеможливить вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на фінансово-господарську діяльність установ, що в свою чергу суттєво підвищить ліквідність та фінансову стійкість корпорації.

На рисунку 1.4 нашої наукової роботи систематизуємо ієрархію відповідальності, щодо імплементації та врахування ризикованості, та структур, які несуть відповідальність за унеможливлення виникнення ризикових ситуації. Таблиця складено, на основі систематизації інформації[10].

Рис.1.4 Систематизація відповідальності банківських функцій, щодо врахування системи ризиків.

Як видно з представленого рисунку, вказана відповідальність не є дотичною до фінансового аспекту діяльності банків, але на пряму впливає на це на нашу думку, наприклад така позиція, як: визначити та контролювати корпоративних цінностей банку, які базуються на здійсненні бізнесу та законних та етичних принципах, та постійно підтримувати високу культуру управління ризиками, особливо заслуговує на місце в загальній системі цінностей управління портфелем ризиків банку.

Тобто якщо Ради банку, будуть виконувати вказані функції, згідно нормативних документів НБУ, диверсифікація діяльності банків знизить до оптимального рівня управління.

1.2. Теоретичні та наукові підходи до вивчення кластерної оцінки банківської діяльності національної економіки.

Кластерний аналіз сучасних економічних, соціально-економічних та інших як суб'єктів так і об'єктів діяльності досліджується багатьма сучасними вітчизняними науковцями, так і світовими та європейськими, оскільки цей науковий спосіб дозволяє акцентувати увагу на чинниках, які необхідно в процесі аналізу виділити, а також ця методика дозволяє компонувати як якісні параметри так і кількісні, при чому в різних одиницях виміру.

Застосування сучасного наукового підходу до визначення кластерного рівня діяльності банківської структури є актуальним питанням як для самих компаній так і для можливих зовнішніх або внутрішніх інвесторів, оскільки як відомо вказаний метод дозволяє досліджувати загалом як числові параметри, так і коефіцієнти та відсоткові значення, зводячи при розрахунках у матрицю нормованих значень, що є першим етапом у здійсненні кластерного аналізу.

Вивченню даного наукового методу присвятили праці багато як наукових так і зарубіжних вчених, ми систематизували їх праці, та подаємо у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Систематизовані праці сучасних науковців, щодо досліджували наукові підходи до кластеризації.

№	ППП науковців	Основні праці щодо досліджуваної проблематики
1	Деркаченко А.В., Худолій Ю.С.	Аналіз бізнес-моделей банків України
2	Рашкован В., Покідін Д	Кластерний аналіз бізнес-моделей українських банків: застосування нейронних мереж Кохонена /
3	Соцька Ю. І.	Методологічні засади кластерного аналізу конкурентоспроможності банків України / Ю.І. Соцька
4	Rym Ayadi, Willem Pieter De groen, Ibtihel Sassi, Walid Mathlouthi, Harol Rey, Olivier Aubry	Banking Business Models Monitor 2015 Europe// Rym Ayadi, Willem Pieter De groen, Ibtihel Sassi, Walid Mathlouthi, Harol Rey, Olivier Aubry,
5	Rym Ayadi, Willem Pieter De groen, Emrah Arbak	Regulation of European banks and business models: Towards a new paradigm
6	Пантелеєва Н.М.	Інноваційні бізнес-моделі банків як відповідь на виклики та наслідки фінансової кризи /Н.М. Пантелеєва
7	Новікова Т.В., Гриженко А.С.	Сутність та стан рейтингового оцінювання банків в Україні, 2019р.

Тобто як видно з представленої нами та систематизованої таблиці, за науковцями. Які вивчали дану проблематику, то можна сказати що питання

кластеризації сучасних підприємств та компаній, є нагальним питанням для вивчення та обговорення.

Наприклад у праці Новікова Т.В., та Гриженко А.С.: «Сутність та стан рейтингового оцінювання банків в Україні, науковці звертають увагу, що поняття рейтингу оцінюється як економічний стан фінансової установи, який надає можливість порівнювати ці установи за визначеними критеріями, які виставляють менеджери або інвестори. Також додається у праці, що рейтинг визначається як рівень банківської установи, який ми у свою чергу описуємо через набір показників, розраховуючи попадання кожного показника у визначений проміжок становлений коефіцієнтів або індикаторів.

Після банківської кризи національної економіки 2016-2018 років, коли багато комерційних установ просто виявилися не ліквідними, і за два роки близько ста банків просто перестали існувати, роль державних банків, знову вийшли на перші щаблі рейтингової банківської системи, особливо в частині показників: фінансова стійкість, надійність та безпечність фінансових та кредитних програм, оскільки саме НБУ і державні інституції являються власниками 50% + одна акція державних банків і Ощадбанку в тому числі.

На рисунку 1.5, за даними НБУ за 2020 рік представимо рейтинг банків національної економіки.

Як видно із даних представлених на рисунку 3, Ощадбанк займає лідируючі позиції по складеному рейтингу по таких основних показника як:

- кошти фізичних осіб на рахунках банківської установи;
- відношення коштів фіз осіб до загального капіталу банку;
- ставка на депозити в національній валюті/до статутного капіталу банку;
- структура зберігання коштів фіз осіб в гривнях;

На нашу думку, в нашій законодавчій базі, щодо оцінювання рейтингової позиції як банківських установ, так і інших фінансових структур, які виникають в зв'язку із викликами кризових явищ як в національній економіці, так і світові, а ринок виходять нові цифрові фінансові банки типу Монобанк, який утворився

під час пандемії Covid-19, який на разі має найнижчі ставки щодо переказу фінансових потоків із картки на карту так і на рахунки юридичних установ, так от, повинна бути затверджена система критеріїв, за якими би оцінювалися як банки так і інших форм власності фінансові установи, типу кредитних спілок, фондів фінансових, громадських фінансових організації. Оскільки відсутність таких систематизованих чинників, дозволяє створювати різні рейтинги, за абсолютно різними показниками, що не є зручним для інвесторів як зовнішніх так і внутрішніх

№ п/п	Банк	Средства ф/л млрд грн.	Средства ф/л в гривню, млрд грн.	Средства ф/л в валюту, млрд долл.	Изменение средств ф/л всего, %	Изменение средств ф/л в гривню, %	Изменение средств ф/л в валюту, %	Собственный капитал, млрд грн.	Отношение средств ф/л к собствен. капиталу	Средства НБУ на 01.07.2021, млрд грн.	Изменение объема средств НБУ за 1-е полугодие 2021 года**	Ставка по вкладу в грн. на 3 мес.	Конечные бенефициары банка (данные НБУ)	Суммарный рейтинговый показатель
1	Ощадбанк	124,57	78,65	1,69	-0,46	3,91	-5,14	21,38	5,85	7,25	0%	5,50%	Государство в лице Кабмина	0,8412
2	Райффайзен Банк Аваль	37,85	25,06	0,47	6,2	8,58	4,03	13,12	2,72	0,4	0%	5,80%	Raiffeisen Bank International AG (Австрия), EBRD	0,7857
3	Укргазбанк	28,87	13,38	0,57	-2,22	4,58	-5,41	8,93	3,31	1	0,14%	4,50%	Государство в лице Кабмина	0,7548
4	УкрСиббанк	26,52	13,15	0,49	4,22	10,89	0,54	8,61	2,96	0	0%	0,00%	BNP Paribas S. A. (Франция), EBRD	0,7222
5	ОТП Банк	19,43	9,35	0,37	-0,84	6,99	-5,14	9,67	2,03	0	0%	4,40%	OTP Bank Plc. (Венгрия)	0,7128
6	Укрэксимбанк	28,13	9,88	0,87	-1,71	1,12	-1,09	11,06	2,59	20,43	31,58%	6,20%	Государство в лице Кабмина	0,6981
7	ПроКредит Банк	8,18	2,99	0,19	-1,98	3,71	-2,93	3,60	2,32	0	0%	9,00%	ProCredit Holding AG (Германия), KfW (Германия), EBRD	0,6845
8	Кредобанк	8,68	4,64	0,15	6,73	5,14	10,95	3,60	2,26	2,25	-1,75%	4,00%	Польский акционерный банк «Общая сберегательная касса»	0,6603
9	ПриватБанк	227,4	165,21	2,28	1,85	4,98	-3,57	43,73	5,11	0	0%	5,50%	Государство в лице Кабмина	0,6533
10	Креді Агриколь	10,58	5,35	0,19	1,17	2,92	1,6	5,82	1,8	0	0%	4,00%	Credit Agricole S. A. (Франция)	0,6352
11	ПУМБ	29,55	17,09	0,46	2,95	4,99	2,45	10,35	2,77	4,2	-0,02%	7,50%	Ахметов Р. Л.	0,6299
12	Альфа-Банк	45,66	21,88	0,87	3,24	8,41	1,04	11,08	3,99	8,62	0,01%	7,00%	Фридман М. М.(ВБ), Хан Г. Б. (ВБ), Кузьмичев А. Б. (РФ), Авен П. О. (РФ)	0,5813
13	Універсал Банк	25,93	17,96	0,29	7,7	8,68	7,85	4,31	5,59	3,5	0,01%	6,40%	Тигило С. Л.	0,5460
14	Кредит Днепр	3,36	1,99	0,05	0,59	3,75	-1,57	1,91	1,75	3,14	18,85%	6,00%	Ярославский А. В.	0,5353
15	Восток	5,19	2,21	0,11	4,3	8,73	3,44	1,11	4,48	0	0%	7,00%	Костельман В. М., Мороховская Л., Мороховский В. В.	0,5334
16	Таскомбанк	7,92	3,72	0,15	-4,24	-0,47	-5,34	2,98	2,78	3	0%	8,50%	Тигило С. Л.	0,4796
17	Пивденний	11,8	4,87	0,25	2,79	5,05	3,45	3,41	3,36	3,3	17,85%	7,50%	Роден Ю. А., Бехер М. И., Ванецянц А. Ю.	0,4628

Рис. 1.5 Дані щодо рейтингу НБУ за липень 2020 року по основних банках національної економіки

Як видно з рисунку 1.5, рейтинг банків національної системи очолює «Ощадбанк» з балами 0,8412, і на нашу думку тут велику роль відіграє довіра до банку, оскільки банефіціаром є держава в особі Кабінету Міністрів України.

Далі в рейтингу національних банків є Райффазен банк Аваль, це є комерційний банк, Австрійської групи банків. Далі в рейтингу ми бачимо знову ж таки державні банки, це: Укргазбанк з коефіцієнтом рейтингу 0,7548, та УкресСиббанк із коефіцієнтом рейтингу- 0.7222, тобто фактично державні банки у лідерах рейтингової системи національних банківських установ. Далі в рейтингу ОТП банк, це є комерційний банк, з рейтинговою оцінкою – 0,7128, і знову у десятку кращих банків попадає державний банк – УкресСімбанк з рейтинговою оцінкою 0,6971. За цим рейтинговим оцінюванням можна стверджувати що національний ринок надання банківських послуг захоплює в більшості державні банки. Тоді виникає питання, високої ціни на кредитні ресурси та доступності до них більшої кількості споживачів.

Звичайно, що рейтинги можуть змінюватися постійно, оскільки міняються і досліджувані показники, до речі тут як раз на нашу думку, повинно бути на законодавчому рівні узгоджено, основні фінансово-економічні показники, за якими би постійно формувався рейтинг банків України, це було б цікаво і для споживачів-вкладників банків так і до зовнішніх та внутрішніх інвесторів. Тому на нашу думку сучасні науковці повинні пропонувати основні фінансові показники, за якими би здійснювався кластерний аналіз банківських установ, і тому це питання потребує детального вивчення та дослідження, що ми і будемо робити у нашій науковій кваліфікаційній роботі магістра. Оскільки національна економіка рухається дорогою «децентралізації», то нормативна база, щодо розвитку кластерів у регіонах, та їх взаємодію, було б більш ніж доречно.

Науковець Носов О.Ю., Черничко Т.В. у своїй науковій праці : «Нормативно-правове регулювання кластиризації в Україні», пропонують долучитись до системи інших документів Ради Європи та ЄС, міждержавних угод, та ратифікувати такі документи серед яких:

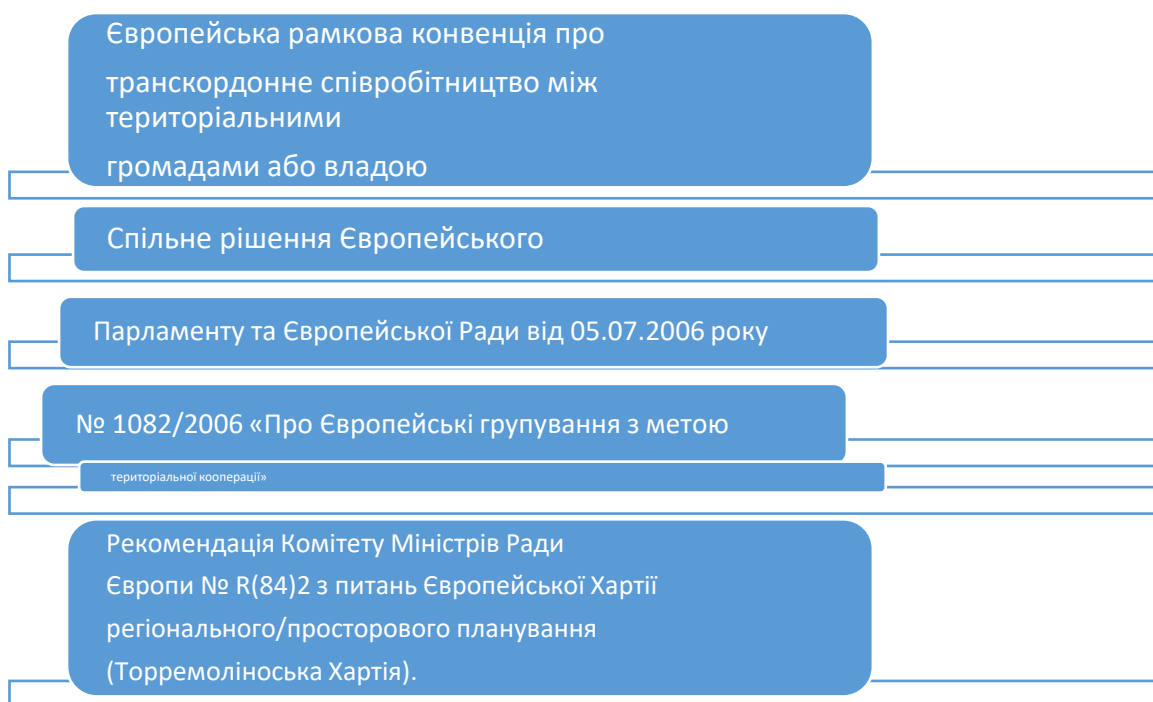

Рис1. 6. Пропозиції сучасних науковців щодо практичного застосування європейського досвіду у питаннях кластеризації.

Прослідкуємо грошові потоки через національні банківські структуру, дані представимо на наступному рисунку.

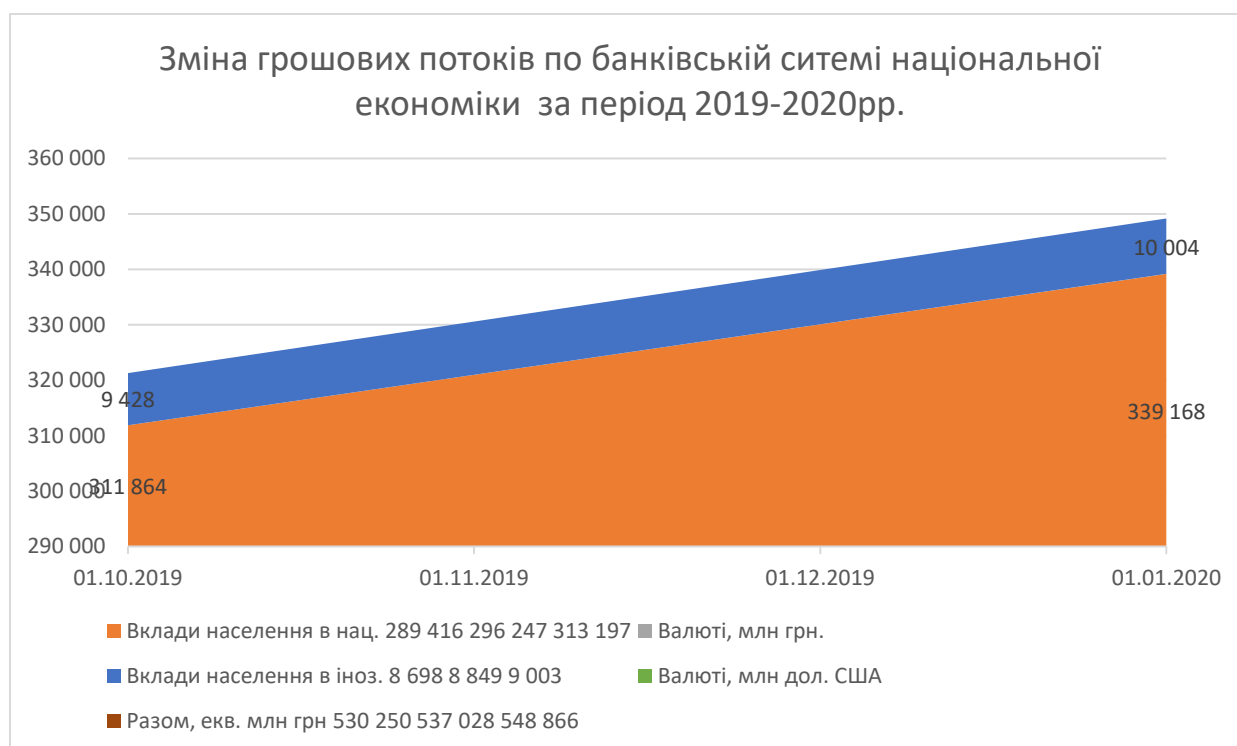
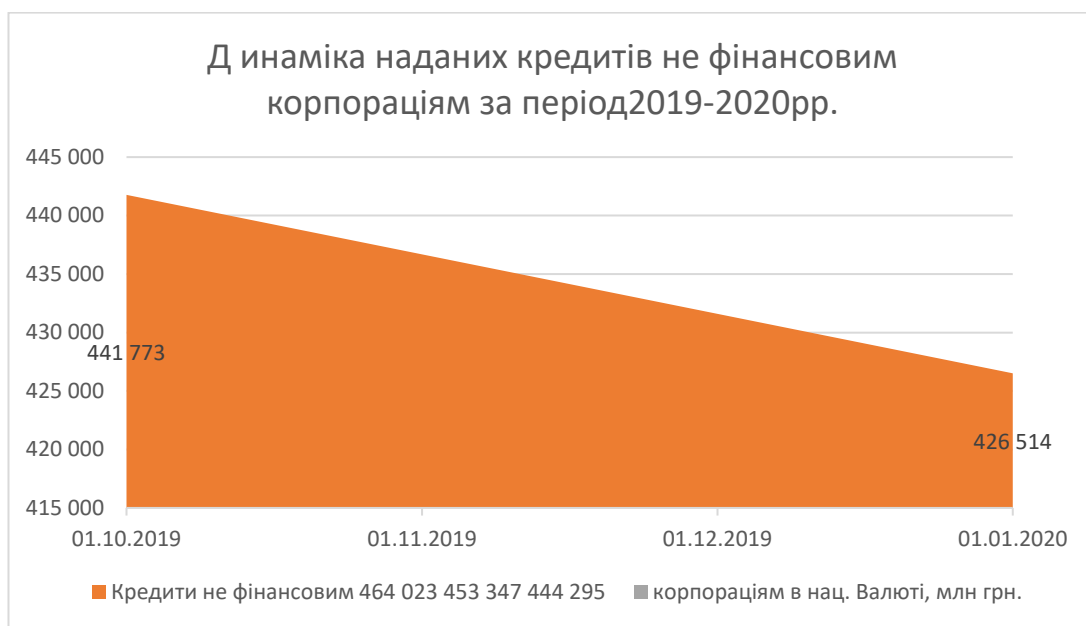

Рис.1.7. Динаміка банківських вкладів фізичних осіб в українських банках у 2019 -2020р.

Як видно з даних представлених із джерел НБУ по позиції вклади населення у валюті за період 2019-2020 рік, то цей показник зріс з 289416 млн. грн на початок 2019 року до 339168 млн. грн на початок 2020 року, що вказує на позитивну динаміку.

На рисунку 1.7. представимо динаміку корпоративних кредитів за період 2019-2020 років.

На наступному рисунку представимо надані кредитні ресурси банками національної економіки за період 2019-2020 рр.

На наступному рисунку представимо інформацію, щодо наданих кредитів не фінансовим реципієнтам за період 2019-2020 рр.

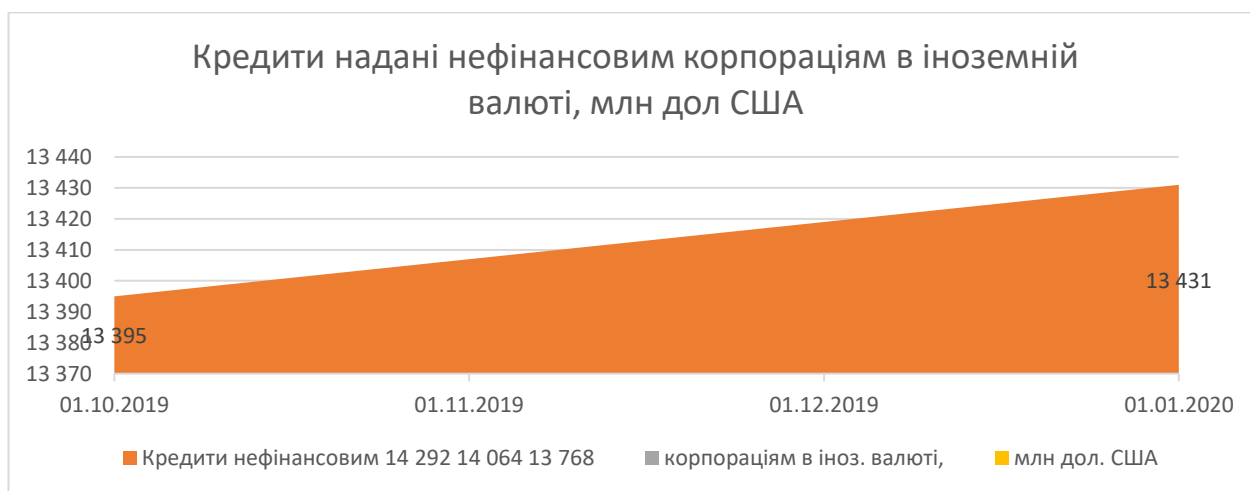

Рис.1.8. Динаміка наданих кредитних ресурсів не фінансовим корпораціям в іноземній валюті за період 2019-2020 рр.

Як видно із даних представлених у вищенаведених рисунках по позиції: кредити не фінансовим корпораціям в нац.валюті за період від 2019 року по 2020 року зменшилися з показника 464023 млн.грн до показника 426514 млн,грн, що вказує на деяке зменшення фінансових потоків по даному показнику, також є зниження кредитів нефінансовим корпораціям в іноземній валюті з показника 859740 млн.дол. США до 13 431 млн.дол.США, що вказує на негативну динаміку по досліджуваному показнику.

НБУ пропонує пріоритетні напрямки вдосконалення системи управління державними фінансами, які ми представимо на наступному рисунку.

Рис.1.9. Систематизація пропозиції щодо вдосконалення управління ризиками. [складено на основі опрацювання джерела 13]

Показники, використанні у рисунку 1.9. є дуже важливим фактором для виведення функціонування банківських установ національної економіки до європейських стандартів функціонування, особливо цікавим на нашу думку є питання покращення цифровізації всіх видів операцій банків для покращення діяльності та підвищення фінансової стабільності та унеможливлення ризиків діяльності установ. Всі позиції з таблиці 6 заслуговують увагу, особливо також має значення приведення законодавчих норм України щодо боргових зобов'язань згідно стандартів Європейського союзу, щодо функціонування банківських установ.

Якщо здійснити аналіз першого показника, то податкова система національної економіки на нашу думку повинна вдосконалюватися на вимоги часу, тобто при зовнішній загрозах у вигляді пандемій, надавати податкові канікули наприклад малому та середньому бізнесу; що стосується фінансових систем, то також податками стимулювати створення не державних кредитних спілом наприклад при громадах, які дозволять вирішувати локальні питання фінансування, без звернення у великі банківські установи, це зменшив ризик споживачів, щодо неповернення кредитних коштів, оскільки звичайно кредитування графськими фонами буде значно дешевше, ніж великими корпораціями.

Фінансовим інституціям нашої держави, згідно рекомендацій НБУ слід тісно співпрацювати з рамках приведення д європейських стандартів як боргових зобо'язань, так і механізму повернення всіх видів боргів від державного до споживчого кредитування.

І звичайно максимальна цифровізація всіх банківських послуг, суттєво здешевить вартість таких операцій для споживачів, звичайно потрібно разом із тим проводити он-лайн навчання таким цифровим послугам, оскільки старше покоління не зовсім може собі дати раду у таких операціях.

Звичайно у всіх цих операціях, і щодо мінімізації ризиків, особливо з валютними рахунками, повинна бути постійно моніторингова робота головного регулятора фінансового ринку НБУ України.

АНАЛІТИКО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ

2.1. Оцінювання фінансово-економічної діяльності АТ «Ощадбанку»

Згідно фінансової консолідованої звітності, взятої з офіційного сайту Ощадбанку, проведемо аналіз фінансово-економічної діяльності за останні роки 2018-2020рр.[1]

Дані щодо дохідної частини банківської установи представимо у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки фінансово-економічної діяльності досліджуваного банку за період 2018-2020рр[1].

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхилення (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю через інший сукупний дохід	16689756	15442611	15099630	-1590126	0,905
2	Процентні доходи за фінансовими активами	2661660	3623155	3367312	705652	1,27
3	Чистий процентний дохід	5455338	5498549	7990807	2535469	1.46
4	Комісійні доходи	5236356	6438707	8043794	2807438	1,54
5	Комісійні витрати	2235702	1771336	3080856	845154	1,37
6	Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою	864928	3454977	(2751984)	-1887056	
7	Чистий інший дохід	304689	340096	178138	-126551	0,58
8	Чистий не процентний дохід	2016944	4389983	8627935	6610991	4,28

Як видно із даних, представлених у таблиці 2.1., можна стверджувати, що по такому показнику як: процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю через інший сукупний дохід за період 2018-2020 роки, маємо зниження показника на суму 1590126 тис.грн, що складає

0,91 коефіцієнт темпу росту за вказаний період, проте за чинником: процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю за цей же період маємо збільшення суми на 705652 тис.грн, що складає 1,27 коефіцієнта, тобто є незначний приріст показника та позитивна динаміка.

Для кращої візуалізації дані представимо на рисунку 2.1.

Рис.2.1 Динаміка фінансових показників Ощадбанку по дохідній частині діяльності за період 2018-2020 роки

Аналізуючи дані представлені на рисунку 2.1., можемо сказати, що по параметру , як чистий процентний дохід, за досліджуваний період маємо позитивну динаміку, на суму 2535469 тис.грн, що у темпі росту показує коефіцієнт 1,46, тобто не зважаючи на пандемію коронавірусу, по частині чисті доходи маємо досить суттєвий приріст, що вказує на успішне фінансово-економічну діяльність банківської установи. А по такому параметру, як чистий не процентний дохід має взагалі суттєве зростання на суму 66109тис.грн, що у темпі росту складає коефіцієнт 4.28. Підсумовувачи динаміку по діяльності банку по досліджуваних чинниках можливо констатувати, що за період 2018-2020роки, діяльність данку в частині доходу була досить успішною і прибутковою.

Таблиця 2.2

Динаміка фінансових показників АТ Ощадбанку по дохідній частині

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхилення (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Операційні доходи	8599648	10075176	13905017	5305369	1.62
2	Прибуток до оподаткування	31824	254118	2732438	2700614	
3	Чистий прибуток за рік	161206	255074	2776371	2765165	17,2

Для кращої візуалізації показників, представимо на рисунку 2.2.

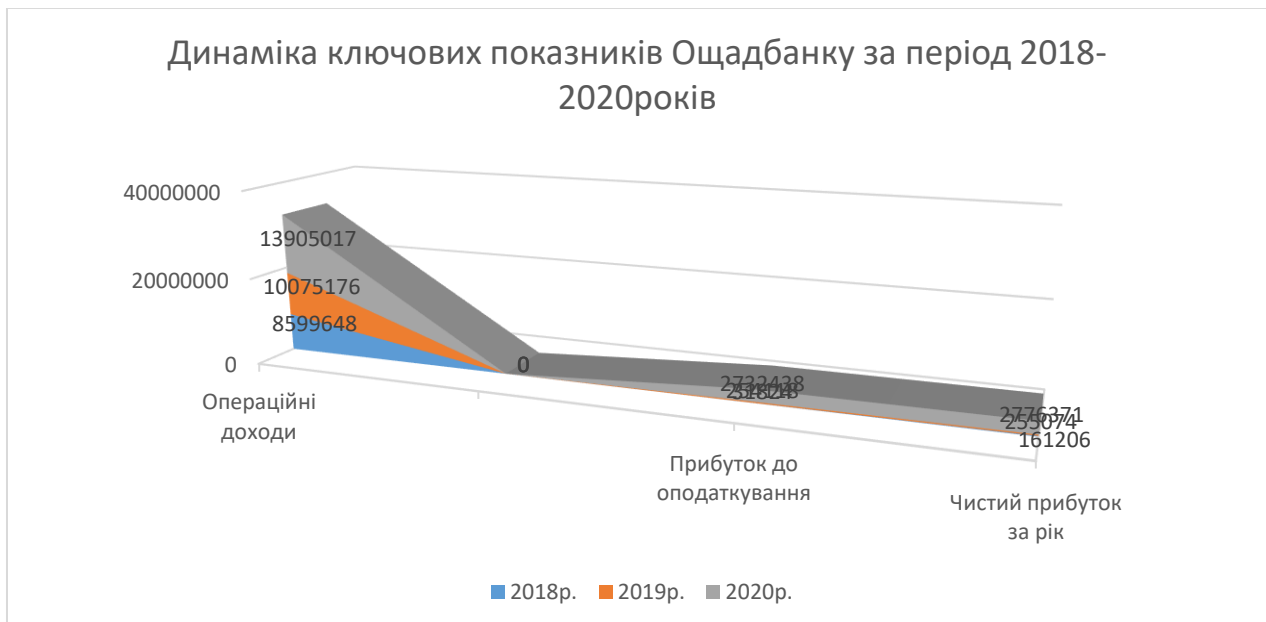

Рис.2.2 Динаміка ключових показників Ощадбанку за період 2018-2020 роки

Як видно із даних представлених у таблиці 2.2., та на рисунку 2.2., можна сказати, що по таких позиціях, як операційні доходи маємо позитивний темп росту на коефіцієнт 1,62, що є позитивною динамікою росту, також за вказаний період має суттєве зростання по чиннику прибуток до оподаткування на суму 2700614 тис.грн за період 2018-2020 роки. Також за досліджуваний період має місце суттєвий ріст показника чистий прибуток за рік і це становить 2765165 тис.грн., що свідчить що фінансова діяльність за кризовий період Ощадбанку по доходах є досить прибутковим.

Далі представимо підсумовуючі показники по сукупних доходах діяльності банківської установи.

Таблиця 2.3

Динаміка сукупних доходів АТ Ощадбанку за період 2018-2020 рр[1].

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхил (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Чиста заміна справедливої вартості інвестицій, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(189)	(452)	(522)	(333)	2,76
2	Інші сукупні доходи(витрати) за рік	(2615009)	802254	242904		
3	Всього сукупних доходів (витрат) за рік	(2453805)	1057328	2533467		

Як видно із даних представлених у таблиці 2.3., щодо сукупних доходів Ощадбанку за період 2018-2020 року, то можна сказати, що по першій позиції за всі досліджувані роки маємо збиток, який за вказаний період зріс на 333тис.грн, що у темпі росту показує 2,76 коефіцієнта. А от по другій позиції: інші сукупні доходи, то бачимо, що в 2018 році установа мала витрати в сумі 2453805 тис. грн, а вже у 2020 році по цій позиції були доходи в сумі 2533467 тис. грн. що є позитивно. Тенденцією у діяльності компанії. Така сама ситуація і по чиннику : всього сукупних доходів, витрат за рік, якщо у 2018 році ми бачимо від'ємний результат витрат на суму 2453805 тис. грн то у 2020 році є прибуток на суму 2533467 тис. грн., що є загалом позитивним результатом фінансово-економічної діяльності Ощадбанку.

Тепер проведемо аналіз динаміки по активах діяльності досліджуваного банку за період 2018-2020 роки, дані представимо у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка активів Ощадбанку за період 2019-2020роки[1].

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхилення (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Готівкові кошти на рахунках в НБУ	10600815	36692395	26553199	15952384	2,5
2	Кошти в банках	10965932	20223301	46350	-10919582	0,004
3	Кошти надані клієнтам	67543176	65168344	63226077	-4317099	0,94
4	Інвестиції	116590238	113616183	130251541	13661303	1.12
5	Інвестиційна нерухомість	796869	809070	633526	-163343	0,8
6	Основні засоби та їх нематеріальні активи	8953669	9948101	9725445	771776	1,09
7	Інші активи	2068186	2417095	2888522	820336	1,4
8	Всього активів	217786209	249144745	233599897	15813688	1.07

У вище представлених даних фінансових чинників у таблиці, бачимо, що по позиції Готівкові кошти на рахунках НБУ за досліджуваний період бачимо зростання на суму 15952384 тис.грн, що у темпі росту складе 2,5 коефіцієнта, що вказує на посилення ліквідності Ощадбанку на ринку надання банківських послуг.

Для кращої візуалізації результатів, дані таблиці 2.4 представимо на рисунку 2.3.

Рис.2.3 Динаміка активів Ощадбанку за період 2018-2020роки

По чиннику: кошти в банках проте за цей же період маємо негативну динаміку, показник зменшився на суму 10919582 тис. грн, що вказує на деякі проблеми у діяльності установи. По позиції: кошти надані клієнтам за період 2019-2020 роки також маємо негативну динаміку, показник зменшився за вказаний термін на суму 4317099 тис. грн, тобто під час пандемії Covid-19, суми надані клієнтам суттєво знизилися. По показнику інвестиції маємо позитивний ріст показника на суму 13661303 тис. грн, що у темпі росту складає коефіцієнт 1,12. По чиннику інвестиційна нерухомість за досліджуваний період 2018-2020 рік, маємо негативну динаміку, показник знизився на суму 163343 тис. грн, що у коефіцієнті темпу росту складає 0,8. Можна констатувати збільшення показника: основні засоби та їх нематеріальні активи на суму 77176 тис. грн, що складає 1,09 коефіцієнту росту, по чиннику : інші активи маємо збільшення показника на суму 8203336 тис. грн, що складає 1,4. коефіцієнти росту. І загалом по позиції: всього активів Ощадбанку, маємо позитивну динаміку росту на суму 15813688 тис. грн, що у коефіцієнті складає 1,07, що вказує на хорошу фінансову-господарську діяльність установи за вказаний період банківської установи.

У таблиці 2.5. представимо динаміку зобов'язань та власного капіталу державного банку Ощадбанк.

Таблиця 2.5

Фінансові показники зобов'язань та власного капіталу АТ Ощадбанк за період 2018-2020рр.

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхил (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Кошти банків	54074	58040	5823982	5769908	107,7
2	Рахунки клієнтів	154016447	2021142934	186165452	32149005	36,7
3	Випущені єврооблігації	34496694	18303877	11744616	-22752078	0,34
4	Інші запозичені кошти	6618734	4430083	4452649	-2166085	0,67
5	Інші зобов'язання	1028665	1807105	1948998	-365116,4	0,92
6	Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	130136	369794	233833	103697	1,8

Продовження таблиці 2.5						
7	Субординований борг	2879790	2462640	1276240	-1603550	0,44
8	Всього зобов'язань	199224540	229574473	211645770		1,06

Як видно із даних таблиці 2.5., бачимо, що по статті кошти банків показник зріс за досліджуваний період на суму 5769908 тис. грн, що складає 107,7 коефіцієнта темпу росту, що є суттєвим зростанням динаміки. По показнику рахунки клієнтів також спостерігається досить позитивна динаміка на суму 32149005 тис. грн, що складає 36,7 коефіцієнту темпу росту, що є суттєвим зростанням.

На рисунку 2.4. представимо візуалізацію даних по таблиці 2.5.

Рис.2.4 Динаміка зобов'язань державного банку Ощадбанк за період 2018-2020рік

Аналізуючи дані, представлені таблиці 2.5., та рисунку 2.5., по показнику випущені єврооблігації показник знизився на суму 22752078 тис.грн, що у темпі росту складає 0,34 коефіцієнта. По чиннику: інші запозичені кошти маємо також зменшення суми на 2166085 тис.грн, що у динаміці 0,67 коефіцієнта.

По показнику інші зобов'язання Ощадбанку за період 2018-2020 роки бачимо спадну динаміку на суму 365116,4 тис.грн, що складає 0,92 коефіцієнта темпу

росту, що в принципі є позитивним моментом для банківської установи, оскільки зменшується зобов'язання установи перед іншими структурами.

По показнику відстрочені зобов'язання з податку на прибуток за досліджуваний період збільшено на суму 103697 тис.грн, що у темпі росту коефіцієнт становить 1.8. По позиції: субординований борг динаміка є спадною, на суму 1603550 тис.грн, що є 0,44 коефіцієнта темпу росту, це вказує на зменшення державного банку Ощадбанк за досліджуваного періоду. За період 2018-2020 років, загалом зобов'язання збільшилися на суму 12421230 тис.грн, що є 1,06 коефіцієнта темпу росту.

Проведемо також аналіз власного капіталу банківської структури за період 2018-2020 роки, дані представимо у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка власного капіталу АТ Ощадбанку за період 2018-2020 року[1].

№	Назва показника(тис.грн)	2018р.	2019р.	2020р.	Абсолютне Відхил (2020/2018)	Темп росту (2020/2018)
1	Власний капітал Акціонерний капітал	49724980	49724980	49724980	-	-
2	Резерв переоцінених будівель	1821887	1817194	1572968	-248919	0,86
3	Всього власного капіталу	18561669	19570272	21940603	3378934	1,18

На рисунку 2.5. представимо структуру капіталу банку за 2020 рік.

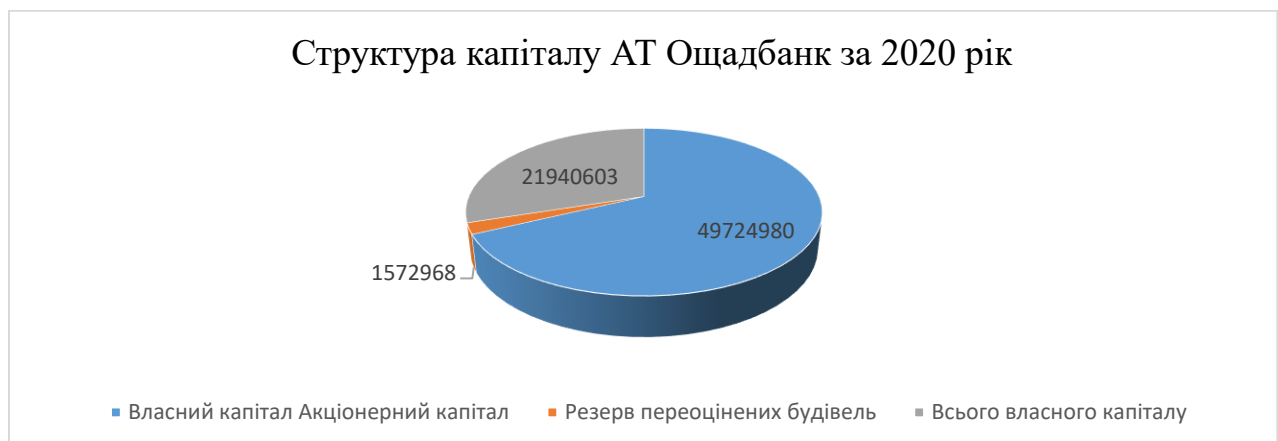

Рис.2.5 Структура частки капіталу державного банку АТ Ощадбанк

Як видно з представленою рисунком 2.6., найбільшу частку у 2020 році в загальній структурі коштів банку складає власний капітал та акціонерний капітал в сумі 49724980 тис. грн, меншу частку складає резерв переоцінених будівель у сумі 1572968 тис.грн, і всього частка власного капіталу банківської структури складає 21940603 тис.грн.

На рисунку 2.6 представимо динаміку структури капіталу АТ Ощадбанку за період 2018-2020 року[1].

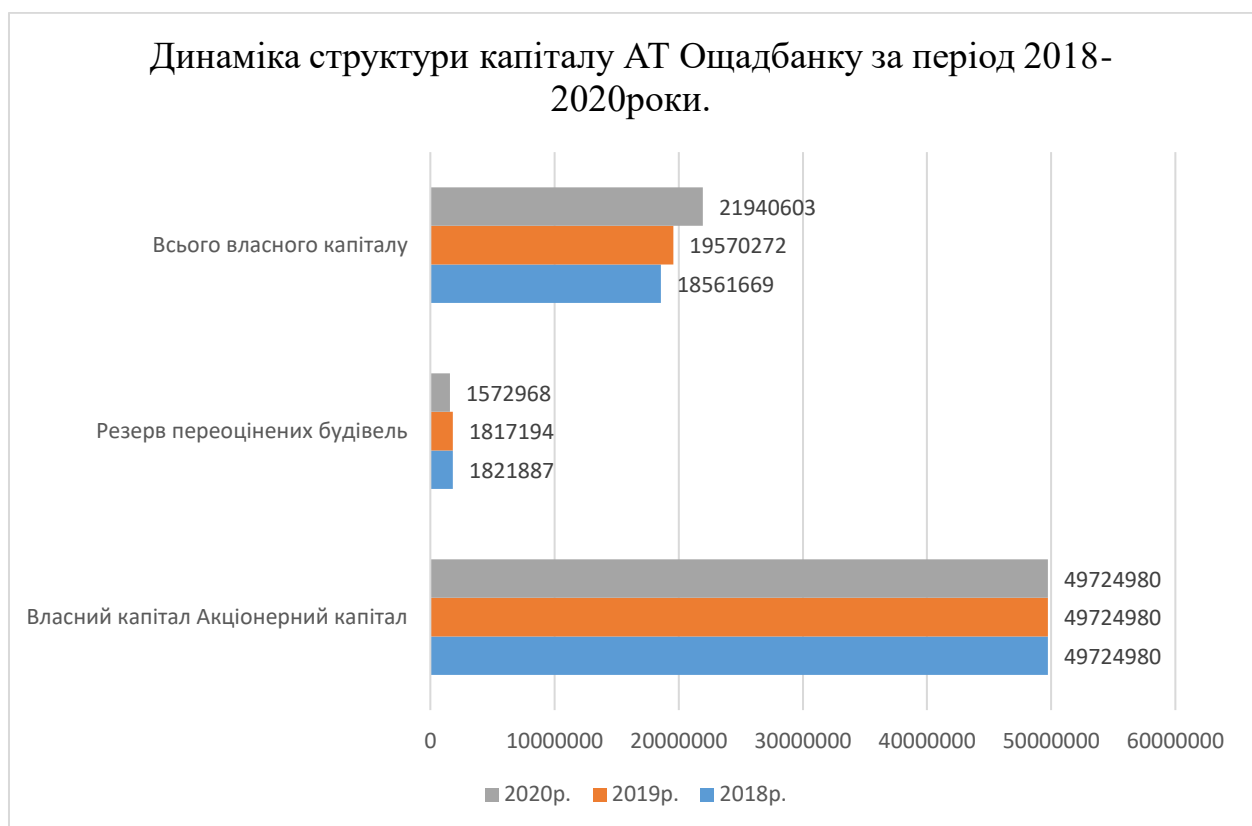

Рис.2.6 Візуалізація структури власного капіталу АТ Ощадбанку за період 2018-2020 року

Аналізуючи дані з таблиці 2.6. та рисунку 2.6. бачимо що за досліджуваний період власний капітал динамічно збільшувався з суми 18561669 у 2018 році до 2194053 тис.грн., що загалом за ці роки становить 3378934 тис.грн., або коефіцієнт 1,18 темпу росту, що покращує фінансову стійкість та ліквідність банківської установи. В той час як по показнику резерв переоцінених будівель з

2018 року по 2020 рік чинник дещо скоротився на суму 248919 тис.грн, що складає 0,86 коефіцієнта темпу росту показника, в принципі зниження не є значним.

2.2. SWOT аналіз сильних та слабких сторін діяльності АТ Ощадбанк

Визначимо сильні та слабкі сторони державного банку АТ Ощадбанк за допомогою SWOT аналізу

Досліджуваний державний банк має ряд переваг здійснення банківської діяльності на ринку фінансових структур національної економіки.

До таких переваг належать:

- державні кошти у структурі капіталу банку;
- підтримка НБУ та Міністерства фінансів у керівництві та діяльності банківської установи;
- виплата через АТ Ощадбанк соціальних виплат: пенсій, виплати військовим, виплати по безробіттю і інші державні виплати;
- страхування вкладників державними страховими інституціями;
- фінансування державних програм через банк: виплати підприємцям, програма «теплих кредитів» іт.д.
- довіра споживачів до державної фінансових структур;
- просування сучасних банківських технологій: інтернет-банкінг і інші.
- Величезний досвід функціонування на ринку;
- Впізнаваність бренду;
- Оновлена стратегія розвитку банківської установи

Таблиця 2.7

Загрози та можливості

Можливості зовнішнього середовища	Ринкові загрози
1	2
1. Можливість збільшення клієнтської бази державного банку внаслідок довіри споживачів до Ощадбанку.	1. Не сформований попит на державні програми, які державний банк Ощадбанк, має можливість кредитувати.

Продовження таблиця 2.7	
1	2
2. Підтримка держаних фінансових інституцій: НБУ, Міністерства фінансів	2 Не достатнє впровадження нових механізмів, систем, технологій у таких як у конкурентів(Приватбанк)
3.Залучення більшої кількості споживачів за допомогою вдосконалення системи маркетингу та рекламних методів	3. Покращувати не достатньо ефективний сервіс обслуговування клієнтів(зменшити час обслуговування)
4. Збільшення кількості як фізичних так і юридичних осіб та рахунків що обслуговуються.	4.Збільшення конкуренції від аналогічних банків, особливо комерційних
5. великий досвід функціонування на ринку банківських послуг	5. Політична нестабільність
6.Перші позиції у рейтинговій системі надання банківських послуг в Україні	6. Можливі несприятливі зміни курсу валюти
7. вклад у розвиток економіки країни у довготерміновій перспективі	7.Відмова кредиторських установ в забезпечені довгострокових позик для малозабезпечених споживачів, або малого та середнього бізнесу

До факторів які впливають на внутрішнє середовище банківської установи можна віднести наступні:

- добре налагоджений менеджмент;
- конкурентоздатність;
- довіра зовнішніх інвесторів до державного банку для вкладання додаткових коштів;
- розширення банківської сітки обслуговування клієнтської бази;
- вихід на європейський ринок надання послуг банківського сектору по можливій підтримки українців, які працюють закордоном

Таблиця 2.8

Оцінка зовнішнього та внутрішнього середовища АТ Ощадбанку за допомогою SWOT-аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
-До сильних сторін досліджуваного державного банку Ощадбанку можливо віднести велику довіру від існуючих та потенційних клієнтів, в зв'язку із тим що бенифеціаром банку є Мінфін України, що посилює фінансову стійкість банківської установи	Низька співпраця з бізнесом та комерційними структурами, оскільки сервіс опрацювання, ще не достатньо мобільний, та обладнання не відповідає європейським стандартам опрацювання (2-5 хв). Інтернет- банкінг користуються мло клієнтів Ощадбанку, оскільки лєвова частка обслуговуючих рахунків- це соціальні виплати пенсіонерам та соціально не захищеній категорії населення.

<p>-Корпоративна культура. Ощадбанку орієнтована на клієтозбереження, повний захист клієнтської бази;</p> <p>- великі грошові потоки, оскільки державний банк Ощадбанк, забезпечує виплати соціальних виплат пенсіонерам, військовозобов'язаних та інших соціальних категорій населення.</p> <p>- оскільки банк є державною установою, то є можливість здійснення проплат державних програм типу фінансові кредити</p>	Продовження таблиці 2.8
1	2
<p>для малого бізнесу, кредитовані державою, під пільгові ставки 5%, так звані тепло кредитування на оновлення старих т енергозатрат них технологій.</p>	
<p>Зовнішній вплив на установу(для покращення фінансової діяльності)</p> <p>Для підсилення сильних сторін Ощадбанку з зовнішніх джерел, потрібно банківській установі брати участі у можливих європейських та світових програм розвитку інтернет-діяльності, та можливості надання основних банківських послуг через інтернет-банкінгу, це є низька собівартість надання банківських послуг, оскільки клієнт сам здійснює через додатки можливості доступу до фінансових рахунків, для здійснення поповнення рахунку або переказу коштів, тобто це дозволить отримати банком відсотків, при не задіянні штатних працівників банку.</p>	<p>Зовнішні ризики діяльності банківської установи. Не стабільна соціально-політична ситуації в країні, звужує регіональне представництво в одних із найбільших областей України_ Донецькому та Луганському регіоні, що відповідно зменшує обсяг клієнтури державного банку.</p>
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<p>Оскільки довіра до фінансової структури є достатньо- високі то є можливості щодо розширення обслуговування клієнтів;</p> <p>Зосередитися на кредитних програмах для комерційних корпорацій та юридичних осіб;</p> <p>Розглядати розширення кредитного портфелю для великих виробничих структур;</p>	<p>Оскільки фінансовим бенефіціаром є Мінфін, то загрози банкрутства або не ліквідності практично відсутні, що є перспективою для посилення позицій на ринку надання банківських послуг.</p> <p>Не стабільна політична ситуація в Україні, зменшує зовнішні запозичення. І відповідно фінансування державного банку Ощадбанку.</p>

Кредитування малого бізнесу, оскільки фінансова державна структура має доступ до дешевих кредитних ресурсів, що дає можливість видачі малому бізнесу міні кредити під доступні відсотки.	
--	--

За допомогою проведеного SWOT-аналізу АТ Ощадбанку можна показати та проаналізувати сильні та слабкі сторони банківської установи для можливості вдосконалення та подальшого розвитку, та розширення надання послуг основної діяльності. Даний аналіз є чудовим інструментом який дозволяє зменшити можливі ризики та загрози та посилити сильні сторони банку. Збагнути ризики які можуть призвести до втрати прибутку та уникнути їх в майбутньому.

У даному розділі було проаналізовано напрямки діяльності на основі основних економічних фінансових показників, взятих з фінансової звітності та балансу підприємства за 2016 – 2019 роки. Та проведено SWOTаналіз з метою виявлення сильних та уразливих сторін досліджуваного банку АТ «Ощадбанк».

Також у нашій кваліфікаційній роботі магістра здійсимо аналіз впливу грошових ресурсів досліджуваного банку на такий макроекономічний показник, як номінальний ВВП України.

Значення основних показників діяльності АТ «Ощадбанку» та за 2016 – 2020 рр. наведено в таблиці 2.9.

Таблиця.2.9

Динаміка вхідних показників діяльності досліджуваного банку за 2016 – 2020 рр для моделювання на основі кореляційно-регресійного аналізу

	Показники			
	Чистий процентний дохід, млн. грн.	Комісійні доходи, млн. грн.	Комісійні витрати, млн. грн.	Сплачені витрати, пов'язані з персоналом, млн. грн.
АТ Ощадбанк				
2016 р.	2677,146	2912,483	787,641	2984,779
2017 р.	3577,839	4001,099	1305,079	3823,385
2018 р.	5450,246	5236,359	1772,336	4684,034
2019 р.	5491,640	6438,711	2235,702	5425,618
2020 р.	7986,004	8043,812	3080,856	5934,241

Значення показників номінального ВВП України з 2016 р. по 2020 р. в розрахунку на душу населення представимо в таблиці 2.10

Таблиця 2.10.

Динаміка номінального ВВП України за період 2016-2020 роки(млн.грн)

Номінальний ВВП України з 2016 р. по 2020 р. в розрахунку на душу населення(млн.грн).	
2016 р.	55853,5
2017 р.	70224,3
2018 р.	84192,0
2019 р.	94589,8
2020 р.	100432,5

Оскільки досліджуваний банк є одним із найпотужніших банків національної економіки, то і відповідно доцільно проаналізувати та здійснити моделювання впливу фінансових показників на макроекономічні показники та національної економіки. Особливо актуальним є застосування кореляційно-регресійного аналізу, між фінансовими показниками досліджуваного банку та номінальним ВВП на душу населення України.

Отже, представимо регресійний аналіз АТ Ощадбанку між залежними величинами.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Регресійний аналіз, де величина номінального ВВП в розрахунку на душу населення залежить від величини чистого процентного доходу									
2	ВЫВОД ИТОГОВ									
3										
4	Регрессионная статистика									
5	Множественный R	0,939697								
6	R-квадрат	0,883031								
7	Нормированный R-квадрат	0,844042								
8	Стандартная ошибка	7176,552								
9	Наблюдения	5								
10										
11	Дисперсионный анализ									
12		<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ачимость F</i>				
13	Регрессия	1	1,17E+09	1,17E+09	22,64785	0,017615				
14	Остаток	3	1,55E+08	51502902						
15	Итого	4	1,32E+09							
16										
17	Коэффициент корреляции - Значения ниже 95%: верхние 95%, нижние 95%, средние 95,0%									
18	Y-пересечение	39056,4	9391,287	4,158791	0,025283	9169,13	68943,66	9169,13	68943,66	
19	Переменная X 1	8,339402	1,752352	4,758976	0,017615	2,762635	13,91617	2,762635	13,91617	

Рисунок 2.7. Візуалізація моделювання на основі кореляційно-регресійного впливу величини чистого процентного доходу Ощадбанку (ЧПД) на величину номінального ВВП України

Як видно з представленого рисунку, коефіцієнт детермінації даної залежності становить 0,94, що вказує на адекватність побудованої моделі, коефіцієнт кореляції становить 0,88, що вказує на прямий та щільний зв'язок між показником ЧПД та величиною ВВП. Відповідно рівняння регресії набуває вигляду:

$$y = 39056.4 + 8,33x \quad (2.1)$$

Згідно даних представлених у рівнянні 2.1, здійснимо розрахунок коефіцієнту еластичності за даною формулою:

$$e = \frac{a_1 + \bar{x}}{a_0 + a_1 \bar{x}} = \frac{8,33 + 5036,58}{39056,4 + 5044,91} = \frac{5044,91}{44101,31} = 0,11 \quad (2.2)$$

Отже коефіцієнт еластичності впливу ЧПД «Ощадбанку» на номінальний ВВП України становить коефіцієнт 0,11, це означає, що якщо величину чистий процентних доходів збільшити на 10%, то динаміка ВВП зросте на величину 1,1%, в грошовому еквіваленті це досить значна сума.

Здійснимо прогнозування показників досліджуваного банку Ощадбанк на найближчу перспективу, дані представимо у таблиці 2.11

Номінальний ВВП України з 2016 р. по 2020 р. в розрахунку на душу населення (млн.грн).	
2016 р.	55853,5
2017 р.	70224,3
2018 р.	84192,0
2019 р.	94589,8
2020 р.	100432,5
2021р.	101023,8
2022р.	111789,6
2023р.	113978,8

Для візуалізації представлених даних у таблиці 2.8., представимо на рисунку

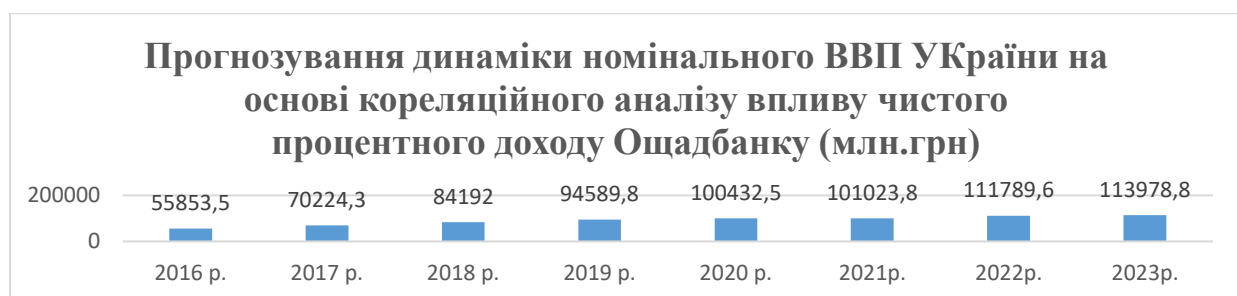

Рис.2.8 Динаміка фактичних та прогнозованих показників Ощадбанку до 2023 року.

Як видно із представленого рисунку, ми можемо побачити що фінансові показник, такий як чистий процентний дохід досліджуваного банку має достатній вплив на збільшення динаміки номінального ВВП України .У 2021 році показник зростає на 212813.4 млн.грн, а у 2023 році показник буде мати динаміку до чинника 113978,8 млн.грн.

Загалом якщо підсумувати проведений аналіз діяльності АТ Ощадбанку за період 2018-2029 роки, можна сказати що загалом по всіх показниках активів не зважаючи на деяку кризу у національній економіці, є позитивна динаміка, що дає можливість подальшого успішного розвитку і розширення діяльності та клієнтської бази.

ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

3.1 Моделювання рейтингової оцінки діяльності АТ Ощадбанку в умовах конкуренції на ринку надання банківських послуг

Проведемо моделювання позиції державного банку в умовах конкуренції з комерційними та іншими державними банками. Моделювання проведемо з використанням програмного забезпечення Macthad. Моделювання проведемо згідно даних таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Фінансові показники провідних банків національної економіки за 2020 рік

Назва банку	Чистий процентний дохід, млн. грн.	Грошові кошти та їх еквівалент и, млн. грн.	Чисті грошові кошти (використані)/, млн. грн.	Загальна сума власного капіталу, млн. грн.	Основні засоби та нематеріальні активи, млн. грн.	Рахунки клієнтів, млн. грн.
АТ Ощадбанк	7986,004	26514,696	5395,207	21935,199	9725,360	186167,805
АТ КБ ПриватБанк	21602	49911	53144	52825	5894	312706
АТ «Альфа-банк»	5058,422	24264,327	1347,486	9622,971	3617,050	73315,858
АТ Укрсиббанк	3295,262	15638,741	5000,790	8167,137	1776,857	63007,518
АТ Укрексім-банк	1362,246	49912,943	28099,299	10324,256	2019,719	115581,838

Лістинг проведеного моделювання представляємо:

Визначаємо параметри ринкової рівноваги діяльності банківських установ національної економіки. Виводимо рівняння ліній попиту та пропозиції. За умовою функція попиту та пропозиції на банківські послуги мають лінійний вигляд, лістинг розрахунків у програмі Macthad представляємо нижче:

$$Q_s(p) := Q_p + E_{sp} \cdot Q_p \cdot \frac{(p - p_p)}{p_p} \quad Q_d(p) := Q_p + E_{dp} \cdot Q_p \cdot \frac{(p - p_p)}{p_p}$$

$$Qd(p) = 4.587 \cdot 10^7 \quad Qs(p) = 4.431 \cdot 10^7$$

$$p := 0, 1 \dots 8$$

На рисунку 3.1. представимо співвідношення між попитом та пропозицією на послуги Ощадбанку щодо кредитування фіз.осіб

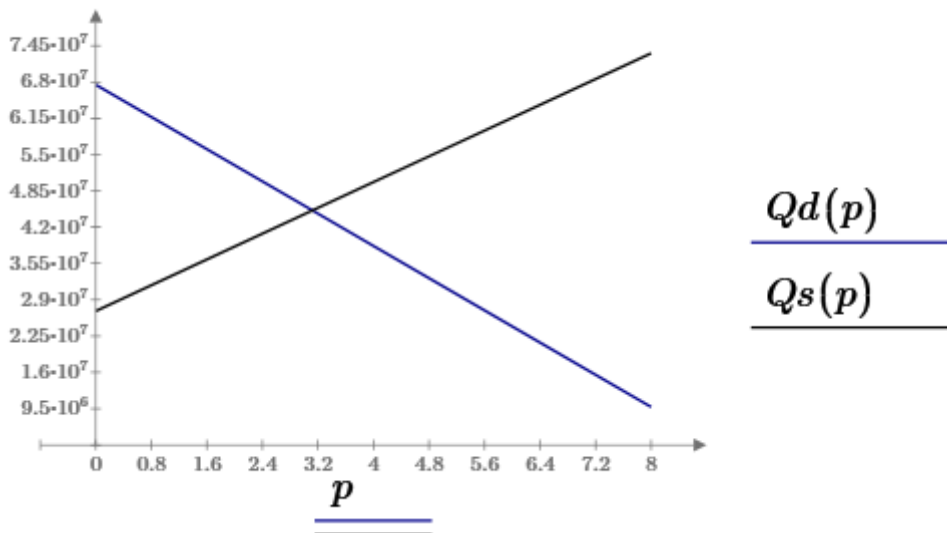

Рис.3.1 Наочне відображення попиту та пропозиції на державне кредитування фіз осіб Ощадбанком

Визначаємо мікроекономічні показники банківської установи, через визначення частки банку на ринку надання послуг, лістинг розрахунків в Matchad:

$$Qf := \lambda \cdot Qp$$

$$Qf = 1.35 \cdot 10^5$$

Визначаємо функції середніх, сукупних та граничних витрат, їх постійні та змінні складові у діяльності Ощадбанку.

$$C_0 := \zeta \cdot pp \quad C_0 = 2.808$$

$$Q_0 := q \cdot Qf \quad Q_0 = 1.283 \cdot 10^5$$

Середні сукупні витрати:

$$ATC(Q) := b \cdot \frac{(Q - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \cdot C_0$$

$$ATC(Q) := 0.6 \cdot \frac{(3 \cdot 10^7 - 1.283 \cdot 10^5)^2}{(1.283 \cdot 10^5)^2} + 1 \cdot 2.808$$

$$ATC(Q) = 3.253 \cdot 10^4$$

$$ATCf := \left[b \cdot \frac{(Qf - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \right] \cdot C_0$$

$$ATCf := \left[0.6 \cdot \frac{(1.35 \cdot 10^5 - 1.283 \cdot 10^5)^2}{(1.283 \cdot 10^5)^2} + 1 \right] \cdot 2.808$$

$$ATCf = [2.813]$$

Сукупні витрати:

$$TC(Q) := ATC(Q) \cdot Q \quad TC(Q) := 9.133 \cdot 10^4 \cdot 45000000$$

$$TC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

Середні постійні витрати(доля від мінімальних середніх сукупних витрат):

$$AFCi := \xi \cdot C_0 \quad AFCi := 0.15 \cdot 2.808$$

$$AFCi = 0.421$$

Постійні витрати:

$$FC := \xi \cdot C_0 \cdot Q_0 \quad FC := 0.15 \cdot 2.808 \cdot 1.283 \cdot 10^5$$

$$FC = 5.404 \cdot 10^4$$

Функція постійних витрат:

$$AFC(Q) := \frac{FC}{Q}$$

$$AFC(Q) = 0.002$$

Змінні витрати:

$$VC(Q) := TC(Q) - FC$$

$$VC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$VC(Q) := \left[b \cdot \frac{(Q - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \right] \cdot C_0 \cdot Q - FC$$

$$VC(Q) = [2.742 \cdot 10^{12}]$$

Середні змінні витрати:

$$AVC(Q) := b \cdot \left(C_0 \cdot \frac{(Q - Q_0)^2}{Q_0^2} \right) + C_0 - AFC(Q)$$

$$AVC(Q) = 9.14 \cdot 10^4$$

Функція постійних витрат Ощадбанку за період 2020 року.:

$$FC(Q) := FC$$

$$FC(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

Граничні витрати банку:

$$MC(Q) := ATC(Q) + 2 \cdot b \cdot (Q - Q_0) \cdot \frac{C_0 \cdot Q}{Q_0^2}$$

$$MC(Q) := 3.253 \cdot 10^4 + 2 \cdot 0.6 \cdot (3 \cdot 10^7 - 1.283 \cdot 10^5) \cdot \frac{2.808 \cdot 3 \cdot 10^4}{(1.283 \cdot 10^5)^2}$$

$$MC(Q) = 3.271 \cdot 10^4$$

Середній, граничний та сукупний дохід банківській структури:

$$AOR(Q) := pp = 3.12$$

$$MR(Q) := pp = 3.12$$

$$TR(Q) := pp \cdot Q$$

$$TR(Q) = 9.36 \cdot 10^7$$

$$pp1 := pp \cdot 1 + \frac{\epsilon I \cdot Edi}{Esp - Edp \cdot (1 + Edi \cdot \epsilon I)}$$

$$pp1 = 3.239$$

$$TR1(Q) := pp1 \cdot Q$$

$$TR1(Q) = 9.717 \cdot 10^7$$

$$MR1(Q) := pp1 = 3.239$$

Будуємо графіки відповідних кривих:

$$Q := -10, -5..10$$

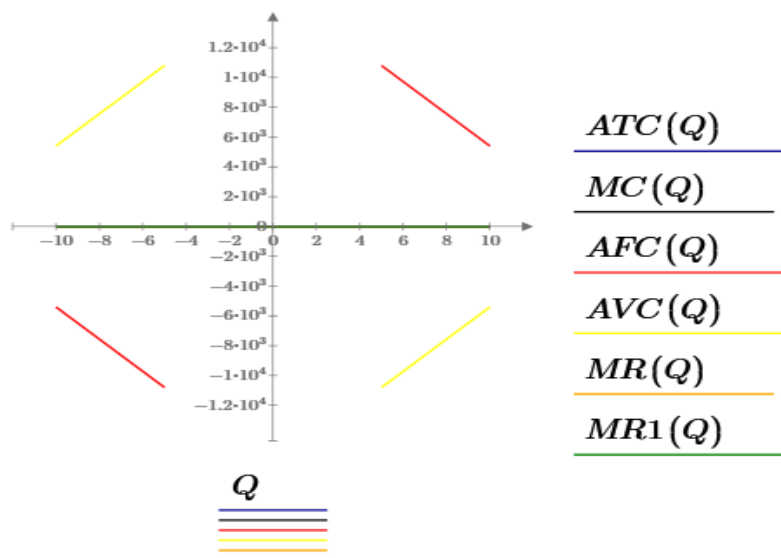

Рис.3.2 Визначення обсягу надання основних банківських послуг Ощадбанку в загальному портфелі активів банку

На наступному рисунку представимо граничну верхню межу максимізації послуг досліджуваного банку по активах.

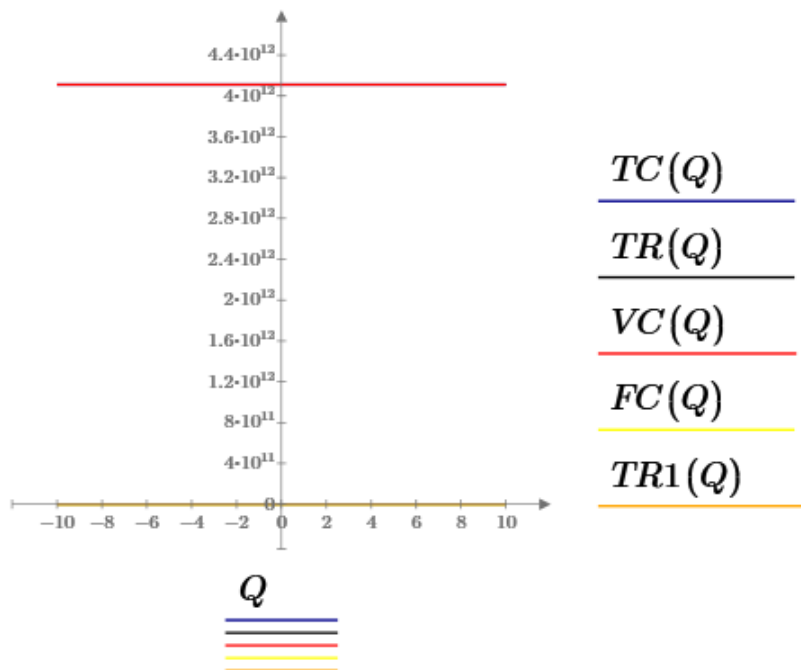

Рис. 3.3 Визначення максимального рівня портфелю надання основних послуг Ощадбанку

Проведемо оцінку впливу державних коштів для державних програм через Ощадбанк та розміщення ліній витрат на графіку:

Введення акцизу збільшує середні змінні та сукупні витрати на величину акцизу ра.

$$pp2 := pp + p_a \cdot \frac{Esp}{Esp - Edp}$$

$$pp2 = 3.342$$

$$AFC(Q) := 0.002$$

$$AFCa(Q) := AFC(Q)$$

$$AFCa(Q) = \begin{bmatrix} 0.002 \\ 0.002 \\ 0.002 \\ 0.002 \\ 0.002 \end{bmatrix}$$

$$AVC(Q) := 4.491$$

$$AVCa(Q) := AVC(Q) + p_a$$

$$AVCa(Q) = \begin{bmatrix} 4.991 \\ 4.991 \\ 4.991 \\ 4.991 \\ 4.991 \end{bmatrix}$$

$$ATCa(Q) := ATC(Q) + p_a$$

$$ATCa(Q) = \begin{bmatrix} 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \end{bmatrix}$$

$$FCa(Q) := FC(Q)$$

$$FCa(Q) = \begin{bmatrix} 5.404 \cdot 10^4 \\ 5.404 \cdot 10^4 \\ 5.404 \cdot 10^4 \\ 5.404 \cdot 10^4 \\ 5.404 \cdot 10^4 \end{bmatrix}$$

$$VCa(Q) := VC(Q) + p_a \cdot Q$$

$$VCa(Q) = \begin{bmatrix} 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \end{bmatrix}$$

$$TCa(Q) := TC(Q) + p_a \cdot Q$$

$$TCa(Q) = \begin{bmatrix} 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \\ 4.11 \cdot 10^{12} \end{bmatrix}$$

$$MCa(Q) := MC(Q) + p_a$$

$$MCa(Q) = \begin{bmatrix} 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \\ 3.908 \end{bmatrix}$$

$$MRa(Q) := pp2 = 3.342$$

$$TRa(Q) := pp2 \cdot Q$$

$$TRa(Q) := 3.342 \cdot 3 \cdot 10^7 = 1.003 \cdot 10^8$$

Будуємо графік кривих витрат при наявності державного фінансування спец проектів через Ощадбанк.

$$Q := -10, -5..10$$

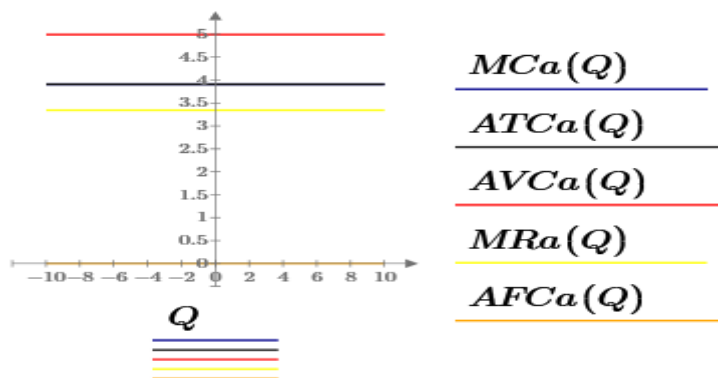

Рис. 3.4 Визначення максимального та оптимального рівня державної підтримки Ощадбанку через спец проекти типу: теплокредити для населення та ОСББ та інші соціальні проекти

Визначаємо значення витрат та доходів для заданого обсягу надання банківських послуг основної діяльності державним банком Ощадбанк. :

$$Q := Q_f$$

$$Q = 1.35 \cdot 10^5$$

$$ATC(Q) = 2.81$$

$$AVC(Q) = 4.491$$

$$AFC(Q) = 0.002$$

$$MC(Q) = 2.996$$

$$TC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$VC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$FC(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$AOR(Q) = 3.12$$

$$MR(Q) = 3.12$$

$$TR(Q) = 9.36 \cdot 10^7$$

У банківській установі відсутній стан рівноваги виробника, оскільки $MC(Q) > MR(Q)$. Визначаємо еластичність пропозиції фірми від ціни в точці мінімуму середніх сукупних витрат і порівнюємо її з еластичністю ринкової пропозиції.

$$Esp_f := \frac{1}{2 \cdot b}$$

$$Esp_f := \frac{1}{2 \cdot 0.6}$$

$$Esp_f = 0.833$$

Еластичність пропозиції фірми близька до ринкової. Визначаємо прибуток (збиток) фірми при обсязі випуску.

$$Q = 1.35 \cdot 10^5$$

$$PR(Q) := TR(Q) - TC(Q)$$

$$PR(Q) = -4.11 \cdot 10^{12}$$

Оскільки граничні витрати не рівні ринковій ціні ($MC(Q) > MR(Q)$), то фірма не знаходиться в рівноважному стані і може збільшити свій прибуток зменшивши обсяг виробництва.

Визначаємо параметри залучення трудних ресурсів. Граничний продукт факторів праці.

$$MR := E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

$$MR := 0.9 \cdot \frac{1.35 \cdot 10^5}{8.424 \cdot 10^4}$$

$$MR = 1.442$$

Гранична дохідність фактора праці

$$MR(Q) := pp = 3.12$$

$$MRP := MR(Q) \cdot E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

$$MRP := 1.442 \cdot 0.9 \cdot \frac{1.35 \cdot 10^5}{8.424 \cdot 10^4}$$

$$MRP = 2.08$$

Визначаємо обсяг залучених трудових ресурсів(праці). Кількість залученого ресурсу праці визначаємо із рівності граничної дохідності фактора праці та її ціни w (початкової ставки), тобто $MRP = w$

$$MRP := w$$

$$MPR = 4.5$$

$$L := Eq_l \cdot Q_f \cdot \frac{PP}{w}$$

$$L := 0.9 \cdot 1.35 \cdot 10^5 \cdot \frac{3.12}{4.5}$$

$$L = 8.424 \cdot 10^4$$

При місячному фонді часу 168 годин ,це відповідає LL працівників банківської установи. Тобто на фірми для надання банківських послуг Ощадбанком необхідно залучити $LL=L/168$ робітників(в тому числі за суміщенням чи понаднормовою роботою.

$$LL := \frac{L}{168} = 501.429$$

2.

$$K := MRTS \cdot L \cdot \frac{Eq_k}{Eq_l}$$

$$K := 1.5 \cdot 8.424 \cdot 10^4 \cdot \frac{0.82}{0.9}$$

$$K = 1.151 \cdot 10^5$$

$$Q\phi := \alpha \cdot L^{Eq_l} \cdot K^{Eq_k}$$

Звідси,при

$$Q_f := \lambda \cdot Q_p$$

$$Q_f := 0.003 \cdot 3 \cdot 10^7$$

$$Q_f = 9 \cdot 10^4$$

$$\alpha := \frac{Q_f}{L^{Eq_l} \cdot K^{Eq_k}}$$

$$\alpha := \frac{1.35 \cdot 10^5}{(8.424 \cdot 10^4)^{0.9} \cdot (1.151 \cdot 10^5)^{0.82}}$$

$$\alpha = 3.526 \cdot 10^{-4}$$

Визначаємо параметри функції Кобба-Дугласа:

$$Q\phi := \alpha \cdot L^{EqL} \cdot K^{EqK}$$

$$Q\phi := 3.526 \cdot 10^{-4} \cdot (8.424 \cdot 10^4)^{0.9} \cdot (1.151 \cdot 10^5)^{0.82}$$

$$Q\phi = 1.35 \cdot 10^5$$

Для короткострокового періоду відповідно

$$\alpha l := \alpha \cdot K^{EqK} \quad \alpha l := 3.526 \cdot 10^{-4} \cdot (1.151 \cdot 10^5)^{0.82}$$

$$\alpha l = 4.982$$

$$Q\hat{o} := \alpha l \cdot L^{EqL}$$

$$Q\hat{o} = 1.35 \cdot 10^5$$

Визначаємо параметри ринкової рівноваги при змінні ринкової ситуації. Зміна 1.3 збільшення доходу споживачів на 20%. При точковій еластичності попиту E_{di} за доходом відносна відсоткова зміна попиту D буде:

$$\varepsilon D := E_{di} \cdot \varepsilon I$$

$$\varepsilon D := 0.57 \cdot 0.2 = 0.114$$

Визначаємо рівняння лінії попиту та пропозиції.

Рівняння лінії попиту:

$$Q_{dl}(p) := \left(Q_p + E_{dp} \cdot Q_p \cdot \frac{(p - p_p)}{p_p} \right) \cdot (1 + E_{di} \cdot \varepsilon I)$$

$$Q_{dl}(p) := \left[9 \cdot 10^7 + (-0.5) \cdot 9 \cdot 10^7 \cdot \frac{3 - 3.12}{3.12} \right] \cdot (1 + 0.57 \cdot 0.2) = [1.022 \cdot 10^8]$$

Рівняння лінії пропозиції(без змін)

$$Q_s(p) := Q_p + E_{sp} \cdot Q_p \cdot \frac{(p - p_p)}{p_p}$$

$$Q_s(p) = 4.431 \cdot 10^7$$

$$Q_d(p) := Q_p + E_{dp} \cdot Q_p \cdot \frac{(p - p_p)}{p_p}$$

$$Q_d(p) = 4.587 \cdot 10^7$$

Будуємо графік нової ринкової рівноваги:

$$p := -10, -5..10$$

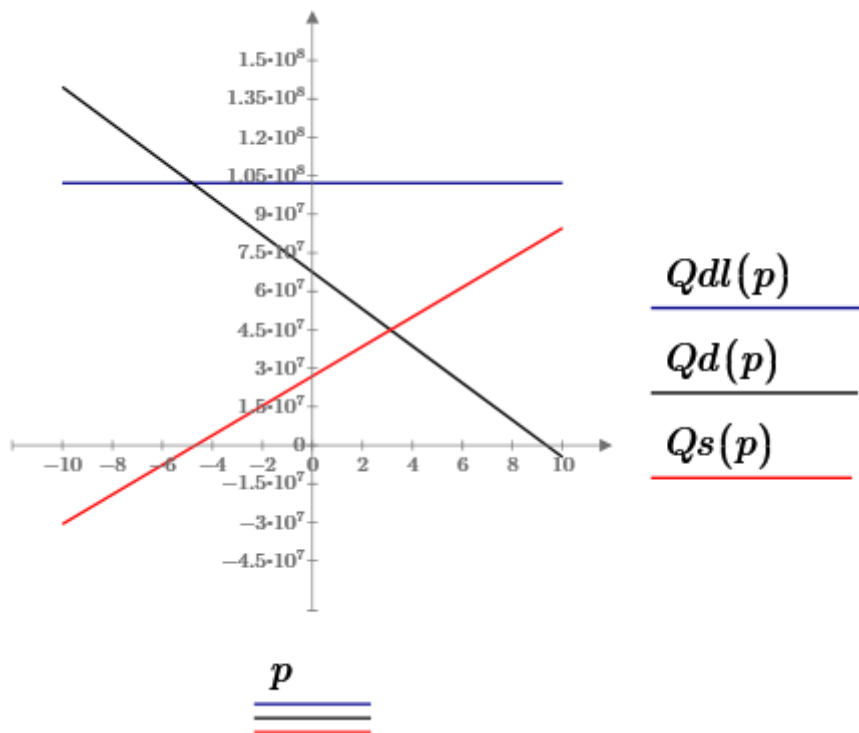

Рис.3.5. Визначаємо нові рівноважні ринкові ціну та обсяг реалізації послуг Ощадбанку за період 2020 року

Рівноважна ціна:

$$p_{p1} = 3.239$$

Рівноважний ринковий обсяг реалізації визначають за функцією пропозиції.

$$Q_{p1} := Q_p + Esp \cdot Q_p \cdot \frac{(pp1 - pp)}{pp}$$

$$Q_{p1} := 3 \cdot 10^7 + 0.4 \cdot 3 \cdot 10^7 \cdot \frac{3.239 - 3.12}{3.12}$$

$$Q_{p1} = 3.046 \cdot 10^7$$

Визначаємо нові мікроекономічні показники фірми.

Сукупний дохід фірми при $Q=Of=40000$ од.

$$Q := 40000$$

$$TR1(Q) := pp1 \cdot Q$$

$$TR1(Q) = 1.296 \cdot 10^5$$

Постійні, змінні, сукупні та середні постійні, змінні і сукупні витрати фірми при $Q=600000$ од. залишаються незмінними.

$$FC1(Q) := FC(Q)$$

$$FC1(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$VC1(Q) := VC(Q)$$

$$VC1(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$TC1(Q) := TC(Q)$$

$$TC1(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$AFC1(Q) := AFC(Q)$$

$$AFC1(Q) = 0.002$$

$$AVC1(Q) := AVC(Q)$$

$$AVC1(Q) = 4.491$$

$$ATC1(Q) := ATC(Q)$$

$$ATC1(Q) = 3.092$$

Граничний дохід фірми при $Q=60000$ од.

$$MC1(Q) := MC(Q)$$

$$MC1(Q) = 2.369$$

Прибуток(збиток)фірми при $Q=Q_f=60000$ од.

$$Q := 60000$$

$$PR1(Q) := TR1(Q) - TC1(Q)$$

$$PR1(Q) = -4.11 \cdot 10^{12}$$

Залучення капіталу в короткостроковому періоді не змінюється, а залучення робочої сили також не змінюється тому, що обсяг виробництва не змінюється.

$$K = 1.151 \cdot 10^5$$

$$L1 := L$$

$$L1 = 8.424 \cdot 10^4$$

$$LL = 501.429$$

Отже, ріст ціни на кредитні послуги Ощадбанку і, відповідно, нарощування обсягів надання банківських послуг призводить до збільшення як доходу так і витрат установи і до певного збільшення прибутку і росту ризику діяльності основного портфелю активів Ощадбанку. Проте, як і в попередньому випадку банківська установа не знаходиться в рівноважному стані і не досягає максимізації прибутків.

Зміна 2. Визнаємо рівняння попиту та пропозиції на послуги державного банку Ощадбанк.

Рівняння лінії попиту(без змін)

$$Qd(p) := Qp + Edp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pp)}{pp}$$

$$Qd(p) = 4.587 \cdot 10^7$$

$$Q_{d2}(p) := Qd(p)$$

$$Q_{d2}(p) = 4.587 \cdot 10^7$$

Графік пропозиції містить по осі Qp на величину держаних вливань у структуру Ощадбанку.

$$Q_{s2}(p) := Qp + Esp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pa - pp)}{pp}$$

$$Q_{s2}(p) := 3 \cdot 10^7 + 0.4 \cdot 3 \cdot 10^7 \cdot \frac{(3 - 0.5 - 3.12)}{3.12} = 2.762 \cdot 10^7$$

Визначаємо нові рівноважні ринкові ціну та обсяг реалізації державних банків.

$$pp2 := pp + pa \cdot \frac{Esp}{Esp - Edp}$$

$$pp2 := 3.12 + 0.5 \cdot \frac{0.4}{0.4 - (-0.5)} = 3.342$$

$$Qp2 := Qp + Edp \cdot Qp \cdot \frac{(pp2 - pp)}{pp}$$

$$Qp2 := 3 \cdot 10^7 + (-0.5) \cdot 3 \cdot 10^7 \cdot \frac{(3.342 - 3.12)}{3.12} = 2.893 \cdot 10^7$$

$$Qp2 = 2.893 \cdot 10^7$$

Будуємо графік нової ринкової рівноваги діяльності Ощадбанку на ринку.

$$p := -10, -5..10$$

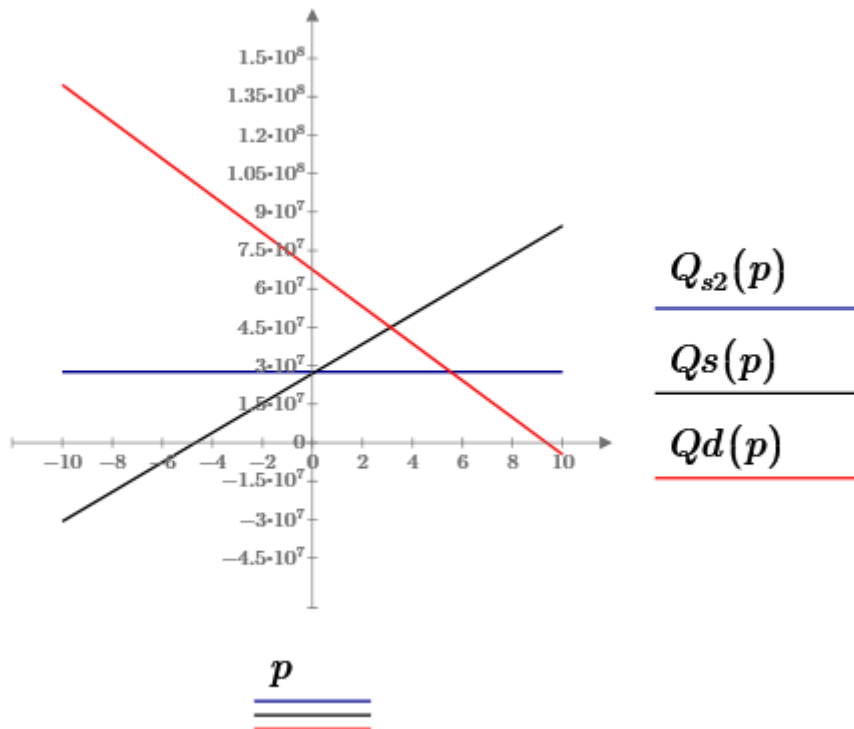

Рис.3.6 Динаміка ринкової рівноваги діяльності Ощадбанку на ринку за період 2020 року

Сукупний дохід Ощадбанку при $Q=Q_f=60000$ од.

$$Q := 60000$$

$$TR_2(Q) := pp_2 \cdot Q$$

$$TR_2(Q) := 3.342 \cdot 60000 = 2.005 \cdot 10^5$$

$$TR_{f2} := pp_2 \cdot Q_f$$

$$TR_{f2} = 3.008 \cdot 10^5$$

$$MR_2(Q) := pp_2$$

$$MR_2(Q) = 3.342$$

Постійні, змінні, сукупні, та середні постійні, змінні, сукупні витрати фірми.

$$AFC_2(Q) := AFC(Q)$$

$$AFC_2(Q) = 0.002$$

$$AVC2(Q) := AVC(Q) + p_a$$

$$AVC(Q) = 4.491$$

$$ATC2(Q) := ATC(Q) + p_a$$

$$AVC2(Q) = 4.991$$

$$ATC(Q) = 2.978$$

$$FC2(Q) := FC(Q)$$

$$FC2(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$VC2(Q) := VC(Q) + p_a \cdot Q$$

$$VC2(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$TC2(Q) := TC(Q) + p_a \cdot Q$$

$$TC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

Граничний дохід фірми при $Q=Q_f=60000$ од.

$$Q := 60000$$

$$MC2(Q) := ATC(Q) + p_a + b \cdot (Q - Q_0) \cdot \frac{(C_0 \cdot Q)}{Q_0^2}$$

$$ATC(Q) = 2.978$$

$$Q_0 = 1.283 \cdot 10^5$$

$$C_0 = 2.808$$

$$MC2(Q) = 3.058$$

$$MR2(Q) = 3.342$$

$$MC2(Q) > MR2(Q)$$

Прибуток(збиток) фірми при $Q=Q_f=60000$ од.

$$Q := 60000$$

$$PR2(Q) := TR2(Q) - TC2(Q)$$

$$PR2(Q) = -4.11 \cdot 10^{12}$$

Змін в залученні ресурсів не відбудеться, оскільки не змінився обсяг складу основного портфеля надання кредитних програм.

$$K = 1.151 \cdot 10^5$$

$$L = 8.424 \cdot 10^4$$

$$LL = 501.429$$

Отже, збільшення ставок на кредитні портфелі призводить до збільшення вартості кредитного портфелю діяльності Ощадбанку, але разом із тим і збільшується ризик реалізації цього портфелю.

Визначаємо рівноважний обсяг наданих банківських послуг, при якому максимізується прибуток.

$$\text{Умова максимізації прибутку } MC = MR = p^*$$

Початковий стан(до ринкових змін):

Для випадку, коли АТС представлено квадратною залежністю, рівноважний обсяг надання послуг кредитної лінії при ринковій ціні на кредитні ставки $p^* = p_r$ отримуємо як розв'язок квадратного рівняння.

$$Q_{pf} := \left(\frac{Q_0}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \left(1 - \frac{pp - C_0}{C_0 \cdot b} \right)} \right]$$

$$Q_0 = 1.283 \cdot 10^5$$

$$C_0 = 2.808$$

$$Q_{pf} := \left(\frac{1.283 \cdot 10^5}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \left(1 - \frac{3.12 - 2.808}{1.283 \cdot 10^5 \cdot 0.6} \right)} \right] = [1.283 \cdot 10^5]$$

$$Q_{pf} = [1.283 \cdot 10^5]$$

Розглянемо зміни, що відбуваються у виробництві при приведеній його до рівноважної діяльності банківської установи.

При

$$Q := Q_{pf}$$

$$Q = [1.283 \cdot 10^5]$$

Складові витрати визначаються:

$$AFC(Q) = 0.002$$

$$AVC(Q) = 4.491$$

$$ATC(Q) = [2.808]$$

$$MC(Q) = [2.809]$$

$$FC(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$VC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$TC(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

Дохід фірми при цьому:

$$TR(Q) = 9.36 \cdot 10^7$$

Прибуток фірми при $Q = Q_{pf}$

$$Q := Q_{pf}$$

$$Q = [1.283 \cdot 10^5]$$

$$PRp1(Q) := TR(Q) - TC(Q)$$

$$PRp1(Q) = -4.11 \cdot 10^{12}$$

Обсяг залучених ресурсів(капітал в короткостроковому періоді незмінний).

$$Kp := K$$

$$Kp = 1.151 \cdot 10^5$$

$$Lp := \left(\frac{Q}{\alpha l} \right)^{\frac{1}{Eq1}}$$

$$Lp = [7.961 \cdot 10^4]$$

$$c := \frac{Lp}{L}$$

$$c = [0.945]$$

$$LLp := \frac{Lp}{168}$$

$$LLp = [473.86]$$

Визначимо параметри фінансово-економічної діяльності Ощадбанку після приведення його до рівноважного стану при збільшенні доходів населення.

Рівноважний обсяг надання кредитного портфелю при ринковій ціні $r^* = pp1$ на кредитні послуги.

$$Q_{pf1} := \left(\frac{Q_0}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \left(1 - \frac{pp1 - C_0}{C_0 \cdot b} \right)} \right]$$

$$Q_0 = 1.283 \cdot 10^5$$

$$pp1 = 3.239$$

$$C_0 = 2.808$$

$$Q_{pf1} := \left(\frac{1.283 \cdot 10^5}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \left(1 - \frac{3.239 - 2.808}{1.283 \cdot 10^5 \cdot 0.6} \right)} \right] = [1.283 \cdot 10^5]$$

$$Q_{pf1} = [1.283 \cdot 10^5]$$

Розглянемо зміни, що відбуваються у банківській діяльності при приведенні його до рівноважного обсягу випуску продукції.

При

$$Q := Q_{pf1}$$

$$Q = [1.283 \cdot 10^5]$$

Складові витрати:

$$AFC1(Q) = 0.002$$

$$AVC1(Q) = 4.491$$

$$ATC1(Q) = [2.808]$$

$$MC1(Q) = [2.809]$$

$$FC1(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$VC1(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

$$TC1(Q) = 4.11 \cdot 10^{12}$$

Дохід банку при цьому:

$$TR1(Q) = [4.156 \cdot 10^5]$$

Прибуток установи при цьому:

$$Q := Q_{pf1}$$

$$Q = [1.283 \cdot 10^5]$$

$$PR1p(Q) := TR1(Q) - TC1(Q)$$

$$PR1p(Q) = [-4.11 \cdot 10^{12}]$$

Обсяг залучених ресурсів:

$$Kp1 := K$$

$$Kp1 = 1.151 \cdot 10^5$$

$$Lp1 := \left(\frac{Q}{\alpha l} \right)^{\frac{1}{Eq1}}$$

$$Lp1 = [7.961 \cdot 10^4]$$

$$c1 := \frac{Lp1}{L}$$

$$c1 = [0.945]$$

$$LLp1 := \frac{Lp1}{168}$$

$$LLp1 = [473.86]$$

При збільшенні доходу покупців і збільшенні обсягу випуску до рівноважного, прибутки виробника залишаються незмінними при збільшенні залучення праці в 0.945 рази.

Визначимо параметри рівноважного обсягу надання банківських послуг. До після збільшення кредитних ставок в розмірі 0.5

Рівноважний обсяг виробництва продукції при ринковій ціні $p^* = pp1$

$$Q_{pf2} := \left(\frac{Q_0}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \left(1 - \frac{(pp2 - p_a - C_0)}{C_0 \cdot b} \right)} \right]$$

$$Q_0 = 1.283 \cdot 10^5 \quad pp2 = 3.342$$

$$p_a = 0.5$$

$$C_0 = 2.808$$

$$Q_{pf2} = [1.295 \cdot 10^5]$$

Розглянемо зміни, що відбуваються у фінансово-кредитній діяльності Ощадбанку і при приведенні його до рівноважного стану надання банківських послуг портфеля активів..

При

$$Q := Q_{pf2}$$

$$Q = [1.295 \cdot 10^5]$$

Складові витрати:

$$AFC2(Q) = 0.002$$

$$AVC2(Q) = 4.991$$

$$ATC2(Q) = [3.308]$$

$$MC2(Q) = [3.325]$$

$$FC2(Q) = 5.404 \cdot 10^4$$

$$VC2(Q) = [4.11 \cdot 10^{12}]$$

$$TC2(Q) = [4.11 \cdot 10^{12}]$$

Дохід Ощадбанку при цьому:

$$TR2(Q) = 2.005 \cdot 10^5$$

Прибуток банку :

$$Q := Q_{pf2}$$

$$Q = [1.295 \cdot 10^5]$$

$$PR2p(Q) := TR2(Q) - TC2(Q)$$

$$TR2(Q) = 2.005 \cdot 10^5$$

$$TC2(Q) = [4.11 \cdot 10^{12}]$$

$$PR2(Q) := (2.005 \cdot 10^5) - (4.11 \cdot 10^{12}) = -4.11 \cdot 10^{12}$$

Обсяг залучених ресурсів:

$$Kp2 := K$$

$$Kp2 = 1.151 \cdot 10^5$$

$$Lp2 := \left(\frac{Q}{\alpha l} \right)^{\frac{1}{Eq1}}$$

$$Lp2 = [8.046 \cdot 10^4]$$

$$LLp2 := \frac{Lp2}{168}$$

$$LLp2 = [478.923]$$

$$c2 := \frac{Lp2}{L}$$

$$c2 = [0.955]$$

При моделюванні та дослідженні стану кредитно-депозитного портфеля АТ «Ощадбанк», можемо сказати, що баланс кредитних та депозитних коштів у державному банку дотримується, шляхом встановлення граничних меж видачі кредитів юридичним та фізичним особам, що є позитивним моментом у фінансовій діяльності Ощадбанку. Для залучення додаткових ресурсів навіть можна пропонувати розширити діапазони надання споживчих кредитів, оскільки пропозиції під 18-19%, можуть бути привабливими для споживачів та підприємців Тернопільського регіону. Також оскільки це є державний банк, який має достатньо високий рівень довіри до установи, тому граничну межу залучення депозитних коштів можна збільшити, це в свою чергу забезпечить додатковий обіг грошових ресурсів банківської установи, для видача кредитних коштів, як для населення так і для підприємців нашої області.

Проведемо моделювання визначення рейтингової позиції АТ Ощадбанку на основі фінансових показників основних установ України банківського сектору за 2020 рік, представлених у таблиці 3.1. у програмному середовищі Matlab.

Отримані значення згрупуємо в проміжні матриці відстаней R, які формуються по прикладу «найближчого сусіда»:

$$R_1 := \begin{bmatrix} 0 & 6.871 \cdot 10^4 & -1.401 \cdot 10^4 & -2.283 \cdot 10^4 & -3.249 \cdot 10^4 \\ -3.367 \cdot 10^4 & 0 & -4.492 \cdot 10^4 & -8.805 \cdot 10^4 & 8.332 \cdot 10^4 \\ -6.601 \cdot 10^4 & 1.727 \cdot 10^5 & 0 & -6.798 \cdot 10^4 & 4.751 \cdot 10^4 \\ 6.801 \cdot 10^3 & 1.613 \cdot 10^5 & -5.476 \cdot 10^4 & 0 & -5.125 \cdot 10^4 \\ 2.559 \cdot 10^4 & 6.437 \cdot 10^3 & -4.948 \cdot 10^3 & -1.415 \cdot 10^4 & 0 \\ 1.801 \cdot 10^5 & 8.128 \cdot 10^5 & -3.842 \cdot 10^5 & -4.357 \cdot 10^5 & -1.729 \cdot 10^5 \end{bmatrix}$$

$$R_2 := \begin{bmatrix} 0 & 6.871 \cdot 10^4 & -1.401 \cdot 10^4 & -2.283 \cdot 10^4 & -3.249 \cdot 10^4 \\ 0 & 0 & -4.492 \cdot 10^4 & -8.805 \cdot 10^4 & 8.332 \cdot 10^4 \\ 0 & 0 & 0 & -6.798 \cdot 10^4 & 4.751 \cdot 10^4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -5.125 \cdot 10^4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Здійснимо ще перетворення матриці відстані, для побудови останнього етапу моделювання.

Останнім із етапів проведення моделювання інструментарієм кластерного аналізу є побудова дендрограми, це ми реалізуємо, застосовуючи сучасне програмне забезпечення Matlab.

Результати проведеного моделювання реалізованого в програмному забезпеченні Matlab представимо на рисунку 3.7.

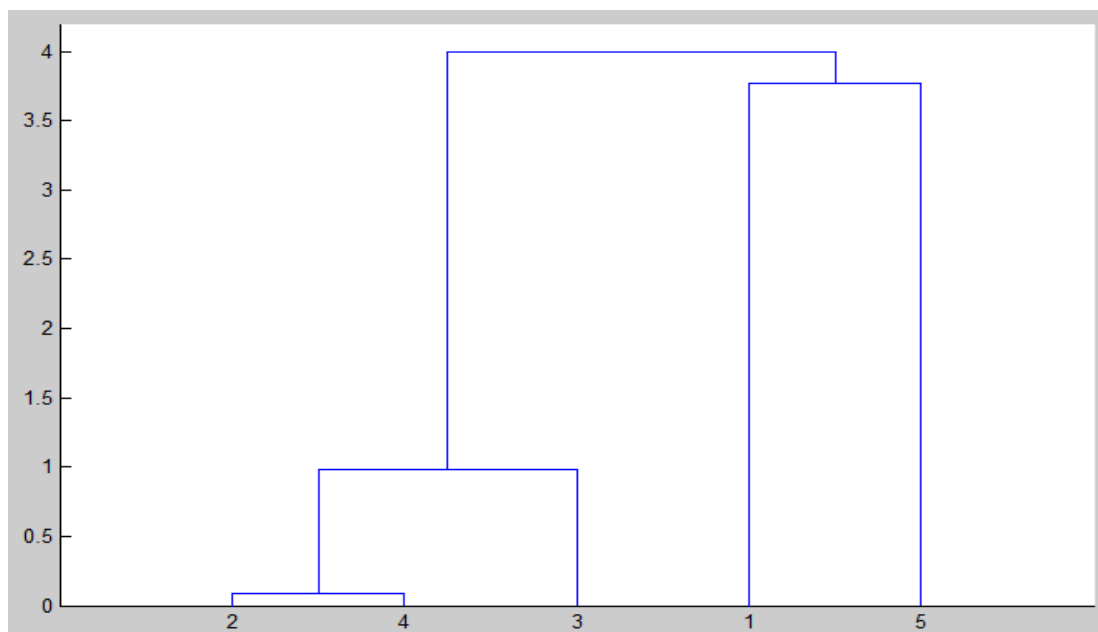

Рис.3.7 Результати проведеного моделювання побудова дендрограми кластерів банківської системи України в програмному забезпеченні Matlab.

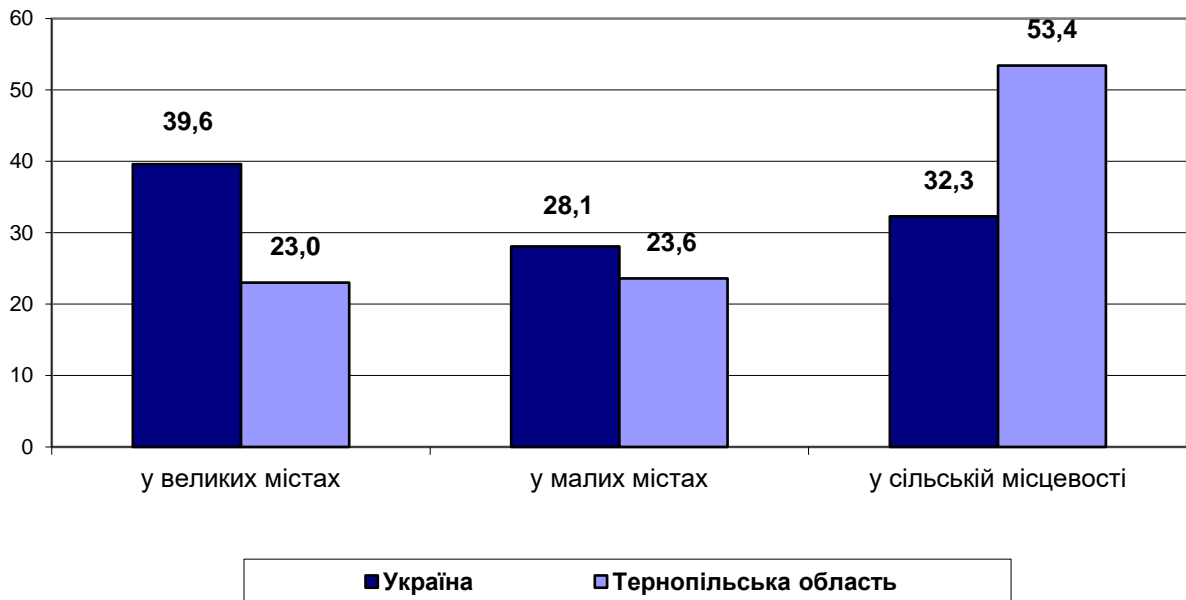
Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку. Згідно проведеного моделювання кластерного аналізу основних банківських установ України, реалізованому в програмному середовищі Mathcad, бачимо що утворилися чотири основних кластери з відповідними індексами, які можливо трансформувати у фінансові показники. Перший кластер це банківські установи, як завершили рік з прибутком, хоча не великим в діапазоні індексу $1,871 \cdot 10^4$, $1,92 \cdot 10^4$ -; до другого кластеру відносяться банки, які завершили 2020 рік з середнім рівнем фінансових показників в діапазоні, та мають фінансові показники з нижчими значеннями в межах $2,283 \cdot 10^4$ - $4,492 \cdot 10^4$; до третього кластеру відносяться банки які мають достатньо високі фінансові показник в діапазоні $2,283 \cdot 10^{10}$ - $6,798 \cdot 10^4$ і до четвертого кластеру відносяться банки-лідери на ринку надання банківських послуг(Приват банк, Укрексімбанк, Урсиббанк, Ощадбанк) які завершили рік з прибутками в діапазоні $4,751 \cdot 10^4$ - $8,332 \cdot 10^4$. В процесі кластерного аналізу інвестор може визначити пріоритетні показники дослідження та надати їм більшу вагу, для підсилення результату.

3.2. Техніко-економічне обґрунтування пропозиції по вдосконалення фінансово-економічної діяльності АТ Ощадбанку.

Оскільки зараз іде повними кроками процеси цифровізації національної економіки, та к банківської системи, а як ми вже зазначали в нашому попередньому розділі, Ощадбанк має достатньо великий кредит довіри до своїй установи, тому ми вважаємо за доцільне запропонувати дві додаткові програми кредитування: кредитування для підприємців, та кредитування для покращення енергетичного стану будинку- через встановлення сонячних батарей на дахах домівок споживачів.

Оскільки Тернопільщина входить в трійку областей де найбільше задіяно установок сонячних батареї на об'єкти нерухомості: лідером є Дніпропетровська область -1500 установок, далі іде Тернопільська область- 1200 установок, і за

нами Київська область 1000од., тобто попит на кредитні кошти у цій галузі будуть на нашу думку достатньо високі. При чому особливості нашого регіону в тому, що в сільській місцевості проживає більше жителів ніж в містах, цю інформацію ми підтверджуємо на рисунку 3.8.[4].

Рисунк 3.8. розподіл домогосподарств у Тернопільському регіоні.

Тобто це підтверджує нашу думку, що бажаючих взяти кредитні кошти для програми встановлення сонячних батареї буде достатньо. Всього в Тернопільській області на 2020 рік було 14784,3 тис. домогосподарств і якщо навіть 53,4% проживає в сільській місцевості, нехай ми запропонуємо кредитну програму для 40% від всіх домогосподарств регіону, це буде-591 домогосподарств нашого регіону.

Середня вартість установки на одне домогосподарство сонячних батареї повної комплекції коштує 6500у.о., або 177450 грн.. Отже якщо одне відділення Ощадбанку зможе запропонувати 591 домогосподарству кредиту програму кредитування для покращення енергетики домогосподарства - через встановлення сонячних батареї на дахах домівок споживачів в розмірі 180000тис.грн/одне домогосподарство під пільгові 16% річних на кредитні кошти на п'ять років

$$\text{Витрати на програму } V=591*180000\text{грн}=106380\text{тис.грн}$$

Розрахуємо вигоди від програми банку через чисту теперішню вартість грошових потоків відділення Ощадбанку, через відповідну математичну модель.

Розрахуємо NPV за допомогою формули:

$$NPV = \sum_{t=1}^T \frac{Fnt}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^T \frac{Fbt}{(1+r)^t} \quad (3.1.)$$

Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV) для кожного періоду:

$$NPV_0 = \frac{106380}{(1+0.16)^1} = 91706,9 \text{ тис. грн} \quad (3.2)$$

$$NPV_1 = \frac{91706,9}{(1+0.16)^2} = \frac{91706,9}{1.35} = 67931.04 \text{ тис. грн} \quad (3.3)$$

$$NPV_2 = \frac{67931,94}{(1+0.16)^3} = \frac{67931,94}{1.56} = 43546.12 \text{ тис. грн} \quad (3.4)$$

$$NPV_3 = \frac{43546,12}{(1+0.16)^4} = \frac{43546,12}{1.81} = 24058,63 \text{ тис. грн} \quad (3.5)$$

$$NPV_4 = \frac{24058,63}{(1+0.16)^5} = \frac{24058,63}{2.21} = 10935,74 \quad (3.6)$$

Знаходимо NPV за допомогою формули:

$$NPV = NPV_1 + NPV_2 + NPV_3 + NPV_4 - NPV_0$$

$$\text{Отже, } NPV = 91706,9 + 67931,04 + 43546,12 + 24058,63 + 10935,74 = 198988,43 \quad (3.7)$$

$$NPV_z = 198988,43 - 180000 = 18988,43 \text{ тис. грн.}$$

Отже одне відділення із втілення програми кредиту програму кредитування для покращення енергетичного стану будинку - через встановлення сонячних батарей на дахах домівок споживачів отримає вигоди в розмірі 18999,43 тис. грн за п'ять років. Але на нашу думку - це взаємовигідна програма, тому що споживачі, встановивши сонячні батареї у своїх домівках, зможуть забезпечити електроенергією свій будинок, та продавати державі надлишок так званого «зеленого тарифу».

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Стан охорони праці та безпеки у банківській установі

Відповідальність за організацію і здійснення навчання і перевірки знань працівників з питань охорони праці відповідно до вимог Типового положення покладається на керівника підприємства, у структурних підрозділах (цеху, ділянці, лабораторії, майстерні і т.п.) - на керівників цих підрозділів, а контроль - на службу охорони праці.

Всі приміщення обладнанні протипожежними датчиками, що можуть сигналізувати про зміну повітря в приміщенні.

Також освітлення у офісах відповідає вимогам санітарним нормам відповідно інструкції з охорони праці для офісних працівників.

Всі приміщення» обладнання протипожежними засобами.

Пожежна безпека (категорія приміщень за вибухо-пожежною небезпекою, первинні засоби пожежогасіння, шляхи евакуації, пожежна сигналізація)

Пожежна безпека – стан об'єкта, при якому з регламентованою ймовірністю виключається можливість виникнення та розвиток пожежі і впливу на людей її небезпечних факторів, а також забезпечується захист матеріальних цінностей.

Категорія пожежної небезпеки приміщення (будівлі, споруди) – це класифікаційна характеристика пожежної небезпеки об'єкта, що визначається кількістю і пожежонебезпечними властивостями речовин і матеріалів, які знаходяться (обертаються) в них з урахуванням особливостей технологічних процесів, розміщених в них виробництв.

Відповідно до ОНТП 24-86, приміщення за вибухопожежною та пожежною небезпекою поділяють на п'ять категорій (А, Б, В, Г, Д). Якісним критерієм вибухопожежної небезпеки приміщень (будівель) є наявність в них речовин з певними показниками вибухопожежної небезпеки. Кількісним критерієм визначення категорії є надмірний тиск, який може розвинути при

вибуховому загорянні максимально можливого скупчення (навантаження) вибухонебезпечних речовин у приміщенні.

забезпечене всім необхідним щодо охорони праці та її безпеки, а саме: пожежними кранами, вогнегасниками, пожежними щитами (в цехах), вентиляціями, план-схемами евакуації людей та майна.

Первинні засоби пожежогасіння – засіб для ліквідації загорянь, пожеж, які застосовуються до приведення в дію стаціонарних систем і установок пожежогасіння або придбання пожежних підрозділів.

До первинних засобів пожежогасіння належать: вогнегасники, пожежні крани-комплекти, ручні насоси, лопати, ломи, сокири, гаки, пили, багри, ящики з піском, бочки з водою, азбестові полотнища, повстяні мати та ін.

Первинні засоби пожежогасіння розміщують на пожежних щитах, які встановлюють на території об'єкта з розрахунку один щит на 5000 м². Вони пофарбовані у червоний колір, а пожежний інструмент у чорний.

Евакуація з підприємства проводиться способом, який передбачає організоване виведення основної частини людей із секторів надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру через усі можливі виходи пішим ходом по заздалегідь розроблених маршрутах.

Територія підприємства має зовнішнє освітлення, яке забезпечує швидке знаходження пожежних драбин, протипожежного обладнання, евакуаційних виходів будинків та споруд.

На території» розміщені плани евакуації, встановлені таблички із зазначенням порядку виклику пожежної охорони, знаки місць розміщення первинних засобів пожежогасіння.

Евакуаційні шляхи не повинні включати ділянки, що ведуть:

а) через ліфтові холи і тамбури перед ліфтами у будинках зі сходовими клітками типів Н1-Н4;

б) через приміщення, виходи із яких повинні бути закриті відповідно до умов експлуатації;

в) транзитом через сходові клітки, коли площадка сходової клітки є частиною коридору.

Система пожежної сигналізації складається з пожежних сповіщувачів (пристроїв для формування сигналу про пожежу), які включені у сигнальну лінію (шлейф), приймально-контрольного приладу, ліній зв'язку.

Пожежні сповіщувачі перетворюють прояви пожежі (тепло, світло полум'я, дим) в електричний сигнал, який по лініях зв'язку надходить до контрольно-приймального приладу. Контрольно-приймальний прилад здійснює приймання інформації від пожежних сповіщувачів, виробляє сигнал про виникнення пожежі чи несправності, передає цей сигнал та видає команди на інші пристрої (наприклад, включає автоматичні установки пожежогасіння чи димовидалення).

4.2. Управління житєбезпекою в АТ Ощадбанк

Цивільний захист на підприємстві, в установі, організації (далі – об'єкті) організується з метою своєчасної підготовки об'єкта до захисту від наслідків НС та оперативного проведення рятувальних і інших невідкладних робіт.

Згідно зі ст. 8 закону України «Про цивільну оборону України» «Керівництво підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності і підпорядкування забезпечує своїх працівників засобами індивідуального та колективного захисту, організовує здійснення евакозаходів, створює сили для ліквідації наслідків НС та забезпечує їх готовність до практичних дій, виконує інші заходи з цивільної оборони і несе пов'язані з цим матеріальні та фінансові витрати в порядку та обсягах, передбачених законодавством».

На об'єктах підвищеної небезпеки (радіаційно-, хімічно-, вибухонебезпечних) створюються локальні системи виявлення загрози виникнення НС і оповіщення працівників цих об'єктів та місцевого населення, що проживає в зоні можливого ураження (згідно з законом України «Про цивільну оборону України» власники таких об'єктів відповідають за захист

населення, що проживає в зонах можливого ураження від наслідків аварій на цих об'єктах). Відповідно до затвердженої Державної цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту на 2009-2013 роки, вищеназвані локальні системи мають бути створені до 2013 року на всіх об'єктах підвищеної небезпеки.

Відповідальність за цивільний захист об'єкта несе керівник цього об'єкта, він є начальником ЦЗ об'єкта і підпорядковується своєму старшому начальнику (міністерства чи відомства), а в оперативному відношенні начальнику цивільного захисту міста чи району.

Начальник цивільного захисту об'єкта несе відповідальність за:

- створення, організацію, підготовку і дієздатність системи цивільного захисту на підпорядкованому об'єкті;
- забезпечення захисту персоналу (а на об'єктах підвищеної небезпеки і за захист населення, що проживає в зонах можливого ураження від наслідків аварій на цих об'єктах) під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру;
- організацію і здійснення заходів щодо попередження НС, а у разі їх виникнення – за мінімізацію збитків від них;
- створення і організацію роботи системи оповіщення на об'єкті;
- створення і організацію роботи комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, а також евакуаційної комісії об'єкта;
- постійну готовність органів управління і невоєнізованих формувань об'єкта до функціонування в мирний і воєнний час;
- фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту;
- підготовку і навчання персоналу до дій у НС.

Наказом начальника ЦЗ об'єкта призначаються заступники (як варіант – з евакуації, інженерно-технічної частини, з матеріально-технічного постачання, з оперативних питань).

Органом управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту об'єкта є штаб цивільної оборони та надзвичайних ситуацій (штаб ЦО та НС) (далі – штаб ЦО).

Штаб ЦО очолює начальник штабу, який є першим заступником начальника ЦЗ об'єкта. До складу штабу входять заступники начальника штабу і необхідні спеціалісти. Штаб комплектується як штатними працівниками ЦЗ об'єкта так і посадовими особами підприємства, не звільненими від виконання своїх основних обов'язків.

Начальник штабу ЦО відповідає за безпосередню організацію та функціонування сил і засобів цивільного захисту під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру. Він має право віддавати розпорядження з питань цивільної оборони, захисту від НС техногенного, природного та воєнного характеру від імені начальника цивільного захисту об'єкта.

Начальник штабу ЦО несе відповідальність за:

- організацію своєчасного оповіщення і збору персоналу об'єкта;
- організацію роботи і узгодженість дій створених на об'єкті органів управління і структурних підрозділів цивільного захисту;
- розробку планової документації з питань цивільного захисту, її своєчасне уточнення і коригування;
- стан готовності особового складу невоєнізованих формувань цивільного захисту до дій за призначенням;
- своєчасне доведення до виконавців рішень начальника цивільного захисту та організацію контролю за їх виконанням;
- організацію збору і аналізу інформації щодо вірогідного виникнення надзвичайних ситуацій, відпрацювання пропозицій щодо захисту персоналу (а на об'єкті підвищеної небезпеки і населення, що проживає в зоні можливого ураження від наслідків аварії на цьому об'єкті) від їх наслідків;

- виконання заходів, спрямованих на підвищення стійкості роботи об'єкта в воєнний час та при виникненні надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру;

- організацію взаємодії з місцевими органами державної влади, підрозділами МНС України, аварійно-рятувальними службами тощо;

- організацію спеціальної підготовки і підвищення кваліфікації персоналу у сфері цивільної оборони, захисту від надзвичайних ситуацій.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У першому розділі нашої кваліфікаційної роботи магістра ми дослідили існуючі сучасні ризики, які спливають на функціонування банківської системи загалом та досліджуваного банку в тому числі, а саме: світова пандемія Covid-19, енергетична криза, криза соціально-економічна, спричинена зменшенням доходів населення, в зв'язку із локдаунами, та іншими мірами обмеження та іншими зовнішніми і внутрішніми ризиками. Всі ці ризики одразу ж відображаються на динаміці банківського сектору національної економіки.

Звичайно, що функціонування банківської системи кожної країни, національного сектору в тому числі є вагомим фактором як стабілізації, так і дестабілізації розвитку економіки.

Також у першому розділі ми дослідили та систематизували сучасних науковців, які займалися дослідженнями покращення структур економічних об'єктів сучасними методиками в тому числі і методикою кластерного об'єднання.

У другому розділі нашої магістерської роботи ми дослідили фінансово-економічну діяльність АТ Ощадбанку. Згідно проведеного аналізу можемо зробити наступні висновки, по такому показнику як: процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю через інший сукупний дохід за період 2018-2020 роки, маємо зниження показника на суму 1590126 тис.грн, що складає 0,91 коефіцієнт темпу росту за вказаний період, проте за чинником: процентні доходи за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю за цей же період маємо збільшення суми на 705652 тис.грн, що складає 1,27 коефіцієнта, тобто є незначний приріст показника та позитивна динаміка, можемо сказати, що по параметру , як чистий процентний дохід, за досліджуваний період маємо позитивну динаміку, на суму 2535469 тис.грн, що у темпі росту показує коефіцієнт 1,46, тобто не зважаючи на пандемію коронавірусу, по частині чисті доходи маємо досить суттєвий приріст, що вказує на успішне фінансово-економічну діяльність банківської установи. А

по такому параметру, як чистий не процентний дохід має взагалі суттєве зростання на суму 66109 тис. грн, що у темпі росту складає коефіцієнт 4.28. Підсумовувачи динаміку по діяльності банку по досліджуваних чинниках можливо констатувати, що за період 2018-2020 роки, діяльність АТ Ощадбанк за досліджуваний період 2018-2020 рр. в частині доходу була досить успішною і прибутковою. По чиннику: кошти в банках проте за цей же період маємо негативну динаміку, показник зменшився на суму 10919582 тис. грн, що вказує на деякі проблеми у діяльності установи. По позиції: кошти надані клієнтам за період 2019-2020 роки також маємо негативну динаміку, показник зменшився за вказаний термін на суму 4317099 тис. грн, тобто під час пандемії Covid-19, суми надані клієнтам суттєво знизилися. По показнику інвестиції маємо позитивний ріст показника на суму 13661303 тис. грн, що у темпі росту складає коефіцієнт 1,12. Тобто бачимо що пандемія дещо негативно вплинула на динаміку показників банку.

У третьому розділі нашої кваліфікаційної роботи магістра ми дослідили граничні межі кредитно-депозитного портфелю в умовах ринкової рівноваги на ринку надання банківських послуг для АТ Ощадбанку, моделювання провели з використанням програми Matchad. При моделюванні та дослідженні стану кредитно-депозитного портфеля АТ «Ощадбанк», можемо сказати, що баланс кредитних та депозитних коштів у державному банку дотримується, шляхом встановлення граничних меж видачі кредитів юридичним та фізичним особам, що є позитивним моментом у фінансовій діяльності Ощадбанку. Для залучення додаткових ресурсів навіть можна пропонувати розширити діапазони надання споживчих кредитів, оскільки пропозиції під 18-19%, можуть бути привабливими для споживачів та підприємців Тернопільського регіону. Також оскільки це є державний банк, який має достатньо високий рівень довіри до установи, тому граничну межу залучення депозитних коштів можна збільшити, це в свою чергу забезпечить додатковий обіг грошових ресурсів банківської установи, для видача кредитних коштів, як для населення так і для підприємців нашої області. Також методикою кластерного аналізу дослідили рейтингове

місце АТ Ощадбанку та виявили, що досліджуваний банк входить в трійку найбільш надійних та фінансово-привабливих банківських установ.

У четвертому розділі нашої кваліфікаційної роботи магістра ми проаналізували перспективу кредитування державним банком АТ Ощадбанк ринку зеленої енергетики - встановлення домогосподарствами Тернопільського регіону сонячних батареї, оскільки по попиту наш регіон займає друге місце в Україні після Дніпропетровського регіону. Ми запропонували відкрити нову кредитну лінію, для здійснення видачі кредитів споживачам під цю відновлювану енергетику.

Отже одне відділення із втілення програми кредиту програму кредитування для покращення енергетичного стану будинку- через встановлення сонячних батареї на дахах домівок споживачів отримає вигоди в розмірі 18999,43 тис.грн за п'ять років, яку ми розраховали згідно моделей чисто теперішньої вартості інвестицій. Але на нашу думку- це взаємовигідна програма, тому що споживачі, встановивши сонячні батареї у своїх домівках, зможуть забезпечити електроенергією свій будинок, та продавати державі надлишок так званого «зеленого тарифу».

У четвертому розділі кваліфікаційної роботи магістра ми охарактеризували стан техніки безпеки та пожежної безпеки у АТ Ощадбанку. Проведені дослідження дають право зробити висновок, що стан пожежної безпеки та безпеки та охорони життєдіяльності на належному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Річна окрема фінансова звітність АТ «Ощадбанк» URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/0/1168-oschadbank_2020_ukr_separate_fs.pdf
2. Річна фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк» URL: https://static.privatbank.ua/files/PB_SepUkr_2021.03.15_Zvit_Last_n.pdf
3. Фінансова звітність згідно з МСФЗ АТ «Альфа-банк» URL: <https://alfabank.ua/storage/files/finzvitrnit-abpkf-za-2020.pdf>
4. Консолідована фінансова звітність і звіт незалежного аудитора АТ «Укрсіббанк» URL: https://my.ukrsibbank.com/common/upload/ukrsibbank/financial-reports/2020/Ukrsibbank_20fsu_Consolidated_with%20signatures.pdf
5. Річна окрема фінансова звітність АТ «Укресімбанк» URL: <https://www.eximb.com/assets/files/download/a1-1-2-stand-alone-fs-exim-2020-encrypt.pdf>
- 6.. Rohatynskiy R. Modeling the development of machine-building industry on the basis of the fuzzy sets theory / R. Rohatynskiy, N. Harmatiy, I. Fedyshyn, Dmytriv, D. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu.* - 2020. - №2. - С. 74-81. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32116>
7. Roman Rogatynskiy, Nataliy Harmatiy, Iryna . Khymych. «Increase of the efficiency of companiens functioning by means of cluster structures creation» *Modern Management: Economy and Administration. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2018.- С.128-133.* URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/27847>
8. Рогатинський Р.М., Гарматій Н.М Кластеризація регіонів України за економічними факторами інструментарієм економіко-математичного моделювання. *Актуальні проблеми економіки №7.* 2017.- С.112-119
9. Natalia Garmatiy, Natalia Riznyk, Sergiy Harmatiy./ Economic analysis of activities of companies of Ukraine and Poland and clusterization of the insurance market of the national economy. *Business Risk in Changing Dynamics of Global Village* 2, 2019; 244-252pp. URL

http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32275/2/BRCDBGV_2019_Garmatiy_N-Economic_analysis_of_activities_244-252.pdf.

10. Harmatiy, N., Khymych, I., Riznyk, N. (2020) Spetsyfika zabezpechenosti efektyvnosti diialnosti pidpriemstva finansovymy resursamy, na prykladi PAT «Kyivska kondyterska fabryka «Roshen» [Specificity of ensuring the efficiency of the enterprise's activity with financial resources, PJSC «Kyiv confectionery factory «Roshen» as a case study]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 22, no. 1, pp. 91-100. Available at: [URL http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/34251](http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/34251)

11. .Реш Г.І. Аналіз кластерного розвитку регіонів України станом на 2018 рік. 2018. № 3 (90). С. 85–90. URL:http://ej.kherson.ua/journal/economic_15/4/9.pdf

12. Пономаренко І.В., Унтура А.В. Використання кластерного аналізу для групування міжнародних компаній . *ДВНЗ. Дніпро: Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2018. С.792– 796.

URL:<https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/12456/1/139.pdf>

13. ПОЛОЖЕННЯ НБУ про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах

ULR [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#n16>]

14.. Феदिшин І. Б. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств промисловості України / Ірина Богданівна Федишин, Наталія Михайлівна Гарматій . *Галицький економічний вісник*. — Т. : ТНТУ, 2020. — Том 63. — № 2. — С. 26–34. — (Економіка) URI::<http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32470>

15. Nataliia Marynenko, Iryna Fedyshyn, Natalia Garmatiy, Iryna Kramar. Financing innovation activity in Ukraine: realities and perspectives. *Economic Review – Journal of Economics and Business*, Vol. XVII, Issue 1, May 2019. Pp. 33-46. URL [.http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32117](http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32117)

16. Dmutriv D., Dmutriv O., Harmatiy N., Harmatii S. (2020) Modeliuvannia vplyvu priamykh investytsii v Ukrainu na dokhid naseleattia [Simulation of the impact of direct investment in Ukraine on population income]. *Ivan Puluj: Life in the name of science and Ukraine. Book of abstracts of the International scientific and technical*

conference (dedicated to the 175th anniversary of his birth) (Tern., 28-30 September 2020), pp. 60-61 [in Ukrainian].URL <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32874>

17. Методичні вказівки для виконання практичних робіт з дисципліни «Математичні методи в менеджменті і маркетингу» для студентів спеціальності 051«Економіка» денної та заочної форми навчання / к.е.н., доцент Н.М. Гарматій – Тернопіль, ТНТУ ім. І. Пулюя, 2021. – 37 с. <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/35627>